

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2021 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	816 793 432
Organisasjonsform:	Sparebank
Foretaksnavn:	TOLGA-OS SPAREBANK
Forretningsadresse:	Ivarsveien 2 2540 TOLGA

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2021 - 31.12.2021
-------------------------	-------------------------

Konsern

Morselskap i konsern:	Nei
-----------------------	-----

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	IFRS

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Ingvild Røe Buttingsrud
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	30.03.2022

Grunnlag for avgivelse

År 2021: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2020: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2021

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 23.05.2023

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
RESULTATREGNSKAP			
Renteinntekter og lignende inntekter			
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		523 000	1 096 000
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder		116 998 000	121 089 000
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av rentebærende verdipapirer		4 996 000	3 881 000
Øvrige renteinntekter			4 000
Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	122 517 000	126 070 000
Rentekostnader og lignende kostnader			
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på gjeld til kredittinstitusjoner og finansiering		187 000	347 000
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder		21 942 000	35 445 000
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer		4 717 000	5 249 000
Andre rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden		1 056 000	1 253 000
Øvrige rentekostnader		2 770 000	2 295 000
Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	30 672 000	44 589 000
Netto renteinntekter	18	91 845 000	81 481 000
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19	25 642 000	23 843 000
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	19	3 260 000	3 479 000
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter			
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter		6 613 000	7 841 000
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		-586 000	
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	19	6 027 000	7 841 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter			
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer		-1 585 000	-477 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre		1 223 000	-253 000

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
egenkapitalinstrumenter			
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		414 000	342 000
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	19	52 000	-388 000
Andre driftsinntekter	19	606 000	548 000
Lønn og andre personalkostnader	20	25 286 000	23 239 000
Andre driftskostnader	21	33 845 000	29 112 000
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler			
Avskrivninger		1 463 000	1 148 000
Sum av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst tap på ikke-finansielle eiendeler		-1 463 000	-1 148 000
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer			
Kredittap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekt		2 827 000	8 370 000
Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapirer		2 827 000	8 370 000
Resultat før skatt fra videreført virksomhet		57 491 000	47 977 000
Skatt på resultat fra videreført virksomhet	22	12 544 000	10 944 000
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		44 947 000	37 033 000
Resultat før andre inntekter og kostnader		44 947 000	37 033 000
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader knyttet til investeringer i rentebærende verdipapirer		3 566 000	26 622 000
Sum andre inntekter og kostnader		3 566 000	26 622 000
Totalresultat for regnskapsåret		48 513 000	63 655 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
BALANSE - EIENDELER			
Kontanter og kontantekvivalenter		43 181 000	75 104 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost		72 622 000	216 786 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		72 622 000	216 786 000
Utlån til og fordringer på kunder			
Utlån og fordringer på kunder til amortisert kost	6-12	4 083 102 000	3 625 044 000
Sum utlån og fordringer på kunder	6-12	4 083 102 000	3 625 044 000
Rentebærende verdipapirer			
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi		536 256 000	480 781 000
Sum rentebærende verdipapirer	25	536 256 000	480 781 000
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter			
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	26-27	128 721 000	155 041 000
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter			
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	28	980 000	1 966 000
Eierinteresser i konsernselskaper			
Varige driftsmidler			
Eierbenyttet eiendom	29	12 598 000	12 693 000
Andre varige driftsmidler	30	4 214 000	869 000
Sum varige driftsmidler		16 812 000	13 562 000
Andre eiendeler			
Andre eiendeler	30	8 262 000	8 500 000
Sum andre eiendeler		8 262 000	8 500 000
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg	30	300 000	300 000
SUM EIENDELER		4 890 236 000	4 577 084 000
BALANSE - GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til virkelig verdi	31	6 015 000	60 163 000
Sum innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		6 015 000	60 163 000
Innskudd og andre innlån fra kunder			
Innskudd og andre innlån fra kunder til amortisert kost		3 740 012 000	3 633 309 000
Sum innskudd og andre innlån fra kunder	32	3 740 012 000	3 633 309 000
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost		463 512 000	250 265 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33	463 512 000	250 265 000
Finansielle derivater			
Annen gjeld			
Annen gjeld	34	13 081 000	16 587 000
Avsetninger			
Pensjonsforpliktelser		1 184 000	1 173 000
Forpliktelser ved periodeskatt	22	12 720 000	10 755 000
Forpliktelser ved utsatt skatt	22	121 000	236 000
Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter		684 000	526 000
Andre avsetninger		3 547 000	84 000
Sum avsetninger		18 256 000	12 774 000
Ansvarlig lånekapital			
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost		40 014 000	40 012 000
Sum ansvarlig lånekapital	33	40 014 000	40 012 000
Fondsobligasjonskapital			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
Sum fondsobligasjonskapital		0	0
Sum gjeld		4 280 890 000	4 013 110 000
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital/eierandelskapital	36	40 000 000	40 000 000
Fondsobligasjonskapital		25 000 000	25 000 000
Sum innskutt egenkapital		65 000 000	65 000 000
Opptjent egenkapital			
Fond for vurderingsforskjeller		480 000	1 466 000
Fond for urealiserte gevinster		54 974 000	53 688 000
Sparebankens fond		481 108 000	438 254 000
Utjevningsfond		7 784 000	5 566 000
Sum opptjent egenkapital		544 346 000	498 974 000
Sum egenkapital		609 346 000	563 974 000
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4 890 236 000	4 577 084 000

Årsrapport

TOLGA
OS SPARE
BANK

Årsrapport 2021

Midsommer på Målarvollen, Os.
Foto: Ivar Egil Aas

en LOKALBANK

Om Tolga-Os Sparebank

Tolgen Sparebank ble etablert 6. mai 1865 med bankkontor på garden Strand Øvre i Os. Med nærmere 156 års historie er banken den eldste bedriften i Os og Tolga.

I 1917 fikk Tolga sin egen bank, Tolgen Privatbank. Initiativet skyldtes i hovedsak lang avstand og tungvinte kommunikasjoner til banken på Os. Pengeforbruket i tida var økende, noe som var enda et argument for å starte en ny bank.

I 1933 gikk Tolgen Privatbank over til å bli sparebank, og skiftet navn til Tolga Sparekasse. Ved å bli autorisert sparebank ville det bli lettere å beholde og få innskudd fra offentlige og halv-offentlige organisasjoner.

I 1965 fører de to bankene forhandlinger om sammenslutning, og fra 1.1.1966 oppstår Tolga-Os Sparebank med hovedkontor på Tolga og avdelingskontor på Os.

I 1989 etablerte banken avdelingskontor på Tynset, først på kjøpesenteret Trontorget, før banken i 2014 investerte i egne lokaler i Torvbygget, som ligger sentralt i Tynset sentrum.

I 2006 åpnet banken avdelingskontor i Elverum, og den 10.11.2016 avdelingskontor i Follidal.

Tolga-Os Sparebank har som ambisjon å være en viktig økonomisk bidragsyter til vekst og utvikling for både privatpersoner og næringsliv i bankens markedsområde. I første rekke som tilbyder av økonomisk rådgiving, kreditt og finansprodukter tilpasset lokalt næringsliv og folk flest.

Vangrøfta Mosengen, Os.

Foto: Ivar Egil Aas

en LOKALBANK

Tlf. 62 49 61 00
post@tos.no
www.tos.no

OS • TOLGA • TYNSET • FOLLDAL • ELVERUM

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Innhold

Om Tolga-Os Sparebank	2
Banksjefen har ordet	4
Nøkkeltall	6
Årsmelding	8
Styret i Tolga-Os Sparebank	15
Resultatregnskap	16
Balanse, eiendeler	17
Balanse, gjeld og egenkapital	17
Egenkapitaloppstilling	18
Kontantstrømoppstilling	19
Noter	20
Regnskapsprinsipper	20
Revisors beretning	66
Tillitsvalgte i Tolga-Os Sparebank 2021	71

Omslagsfoto:
Måneskinn i Røsvika.
Foto: Esten Inge Hilmarsen

Grafisk produksjon: Smith Grafisk, Tynset

Tidlig test av badevannet i Hodalen.
Foto: Esten Inge Hilmarsen

Banksjefen har ordet

Etter opp- og nedturer, lukking og gjenåpning, var det forventninger om at de mest inngripende smitteverntiltakene ville være fjernet når høsten kom og de fleste var ferdig vaksinert.

Slik gikk det ikke. Året 2021 ble avsluttet med virusmutasjoner, hjemmekontor og økte smittetall. I tillegg til renteøkninger, høye drivstoffpriser og dyre strømregninger.

Banken har stort sett hatt ordinær drift på alle kontorene gjennom året. For å redusere risiko for samtidig høyt sykefravær har en andel ansatte benyttet hjemmekontor i en turnusplan.

2021 ble et godt år for Tolga-Os Sparebank, banken oppnådde et resultat før skatt på 57,5 millioner kroner, en økning på 9,5 millioner kroner sammenlignet med 2020. Utlånsveksten ble på 12,6 % og kom i hele bankens markedsområde.

25. oktober gikk vi sammen med ni andre banker ut av Eika og over til vår egen allianse, LOKALBANK. Målsettingen er økt eierstyring og lavere kostnader.

Vi har inngått avtaler med nye produktleverandører, og opplever at de valg vi har gjort er til fordel for våre kunder og banken.

Lokalbank Selskapet AS som er vårt allianseverktøy, er på plass, det er ansatt 15 medarbeidere som sammen med bankens ansatte skal utvikle bankene gjennom gode leveranser og kompetanseutvikling.

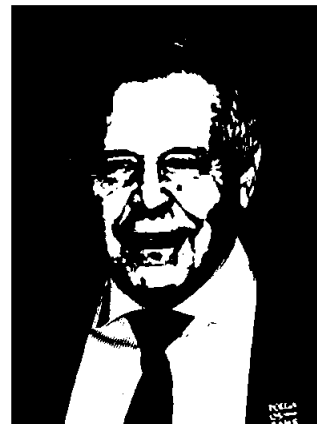
I 2022 er det 200 år siden den første sparebanken ble etablert. 29. juni 1822 ble Christiania Sparebank etablert i Oslo. Deretter ble det etablert sparebanker i de fleste kommuner, til det i 1929 nådde en topp med 638 sparebanker. I år 2000 var det 130 igjen, og ved utgangen av 2020 var antallet redusert til 92.

Den lokale sparebanken er viktig for å skape aktivitet og gode lokalsamfunn i hele landet. Lokalbanken kjenner kundene og markedet, og har korte beslutningsveier.

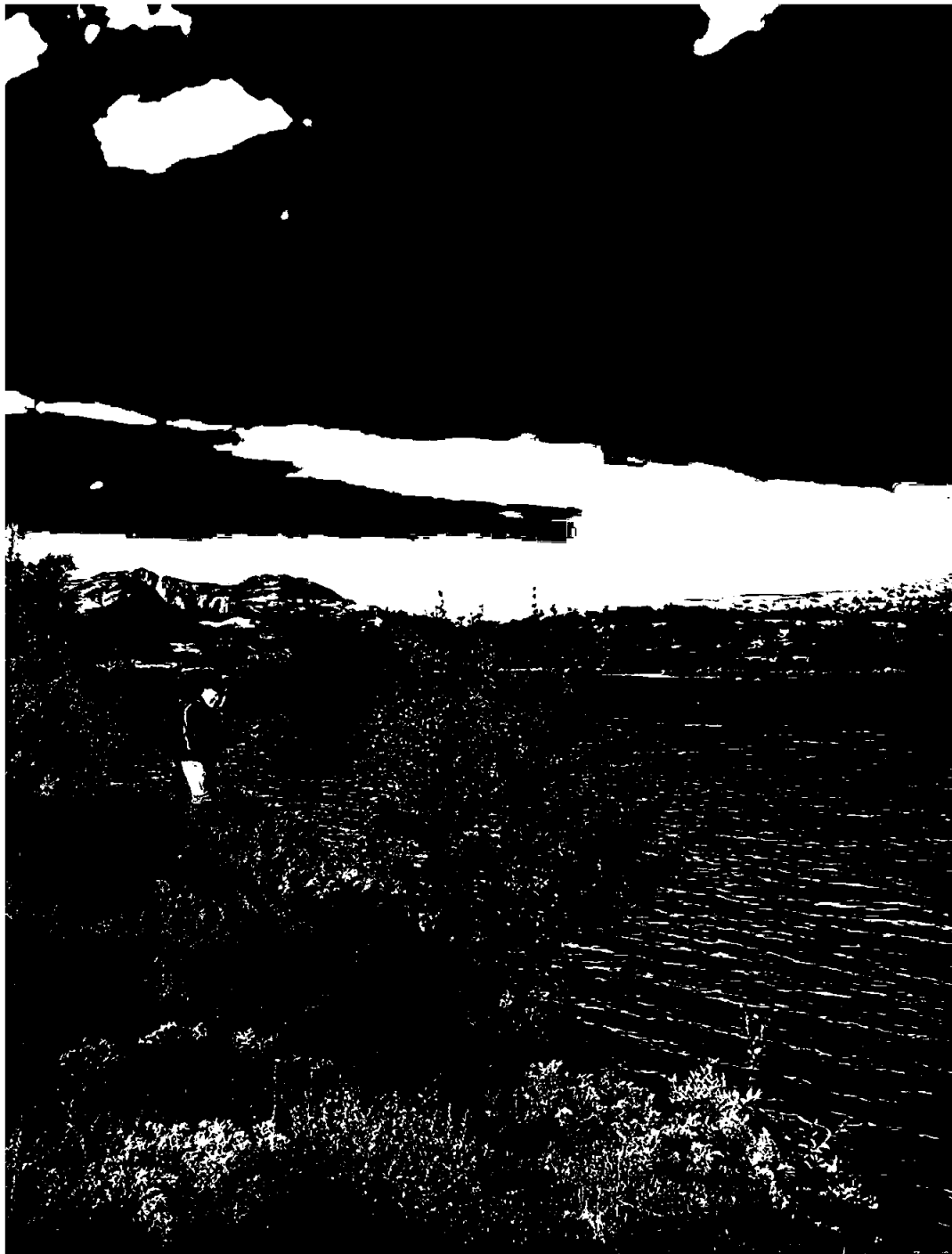
Tolga-Os Sparebank har i 156 år finansiert lokalt næringsliv og boligdrømmen, og støttet formål som har bidratt til utvikling og trivsel i våre lokalsamfunn. Samarbeidet i LOKALBANK har som mål å sikre lokal og selvstendig sparebankdrift i et langsiktig perspektiv, slik at vi fortsatt kan være en viktig samarbeidspartner og god rådgiver når viktige beslutninger skal tas.

Takk til ansatte for innsatsen som er gjort i fellesskap for å holde åpen bank under pandemien, og takk til våre kunder som slutter opp om banken.

Arne Sund

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

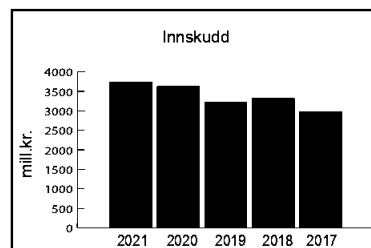
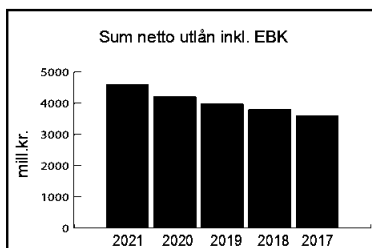
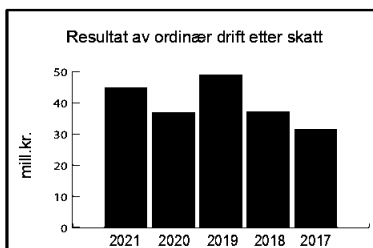
Fisketur til Breisjøen i Alvdal Vestfjell sommeren 2021.
Arne Sund ved Midtsjøen, med Mjovasskletten i bakgrunnen. Foto: Per Roar Øian

Nøkkeltall

Resultat – tall i mill. NOK	2021	2020	2019	2018	2017
Netto renteinntekter	91,8	81,5	85,3	71,0	65,1
Øvrige driftsinntekter	29,0	28,7	26,6	25,0	23,6
Sum driftsinntekter	120,8	110,2	111,9	96,0	88,7
Driftskostnader	60,6	53,5	45,6	46,2	44,7
Resultat før tap	60,2	56,7	66,3	49,8	44,0
Tap på utlån	2,8	8,4	2,3	3,9	2,6
Gevinst/tap på anleggsverdipapirer	0,05	- 0,4	0,2	1,8	0,1
Resultat før skatt	57,5	47,9	64,2	47,7	41,5
Skatt	12,5	10,9	15,2	10,4	9,8
Resultat av ordinær drift etter skatt	44,9	37,0	49,0	37,3	31,7
Verdiendringer knyttet til invest. i egenkapitalinstrumenter	3,6	26,6			
Totalresultat	48,5	63,6			

Balanse – tall i mill. NOK	2021	2020	2019	2018	2017
Brutto utlån egen balanse	4093	3642	3441	3265	3061
Netto utlån egen balanse	4083	3625	3429	3247	3040
Utlån til Eika Boligkreditt	519	600	554	558	556
Sum netto utlån inkl. Eika Boligkreditt	4602	4225	3983	3805	3596
Innskudd fra kunder	3740	3633	3223	3327	2989
Egenkapital	609	564	452	407	330
Forvaltningskapital egen balanse	4890	4577	3972	3976	3624
Forvaltningskapital inkl. Eika Boligkreditt	5409	5177	4526	4534	4180
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	4747	4363	4074	3954	3402

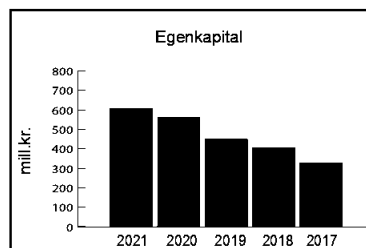
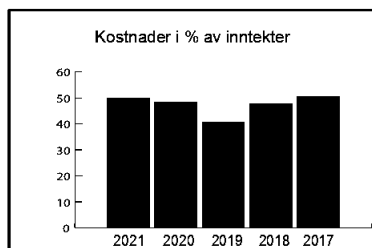
NØKKELTALL TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Lønnsomhet	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat før skatt i % av GFK	1,21 %	1,10 %	1,58 %	1,21 %	1,22 %
Tap i % av brutto utlån	0,07 %	0,23 %	0,07 %	0,12 %	0,08 %
Kostnader i % av inntekter	50,14 %	48,53 %	40,75 %	47,94 %	50,56 %
Egenkapitalavkastning etter skatt av totalresultat	8,27 %	12,52 %	11,41 %	10,12 %	10,09 %
Innskudd i % av netto utlån	91,6 %	100,23 %	93,99 %	102,46 %	98,32 %
Rentenetto i % av GFK	1,93 %	1,87 %	2,09 %	1,79 %	1,91 %

Vekst	2021	2020	2019	2018	2017
Utlånsvekst i bankens balanse	12,63 %	5,72 %	5,61 %	6,81 %	14,50 %
Utlånsvekst inkl. EBK netto	8,92 %	6,08 %	4,68 %	5,81 %	15,85 %
Innskuddsvekst	2,95 %	12,72 %	-3,13 %	11,31 %	16,62 %
Forvaltningsvekst egen balanse	6,84 %	15,23 %	-0,10 %	9,71 %	17,13 %
Forvaltningsvekst inkl. EBK	4,48 %	14,38 %	-0,18 %	8,47 %	17,98 %

Soliditet	2021	2020	2019	2018	2017
Ren kjernekapital	20,64 %	21,24 %	21,86 %	18,74 %	16,42 %
Kjernekapital	21,62 %	22,23 %	23,09 %	19,89 %	17,61 %
Kapitaldekning	23,20 %	24,07 %	25,05 %	21,79 %	19,60 %
Uvektet kjernekapital andel (Leverage Ratio)	11,17 %	11,01 %	11,64 %	10,42 %	9,29 %
Ren kjernekapital konsolidert	19,49 %	20,48 %	20,47 %		
Kjernekapital konsolidert	20,55 %	21,62 %	21,78 %		
Kapitaldekning konsolidert	22,19 %	23,40 %	23,80 %		
Uvektet kjernekapital (Leverage Ratio) forh.messig konsolidering	12,13 %	11,20 %	10,34 %		

Bemanning	2021	2020	2019	2018	2017
Antall årsverk 31.12.	30,2	30,2	29,5	28,4	28,0

Sommerkveld på Røsvikåsen med utsikt over Hodalssjøene. Foto: Esten Inge Hilmarsen

Årsrapport 2021

Tolga-Os Sparebank er en selvstendig sparebank med kontorer i Os, Tolga, Tynset, Folldal og Elverum.

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av året på 4.890 millioner kroner, en økning siste år med 313 millioner. I tillegg kommer 519 millioner kroner til forvaltning i Eika Bolig kreditt.

Etter at regjeringen den 12. mars 2020 varslet etterkrigstidens mest omfattende restriksjoner i Norge og stengte ned store deler av samfunnet, har håpet vært at viruset ville slippe taket i løpet av sensommeren 2021 når de fleste er vaksinert.

– Men så kom Omikron, som smitter raskere, men med et mildere sykdomsforløp.

I bankens markedsområde har det vært lave smittetall. Som ellers i landet har det vært restriksjoner med hensyn til hvor mange som kan delta i arrangement. Det har resultert i avlyste idrettsarrangement, konserter og arrangement som samler mye folk.

Bedriftene i regionen har vært flinke til å vurdere smittesituasjonen. Møter som medfører reisevirksomhet er erstattet med digitale møter og mange har arbeidet fra hjemmekontor. Verst rammet er reiselivsnæringa som etter en god sommersesong måtte permittere ansatte og periodevis holde stengt.

Stengt svenskegrense har styrket både omsetning og sysselsetting i dagligvarehandelen, og industribedriftene har hatt normal produksjon i den grad de har hatt tilgang på råvarer, noe som periodevis har vært utfordrende. Aktiviteten i bygg bransjen opprettholdt med hytte- / boligbygging og leilighetsprosjekter.

Undersøkelser viser at folk har blitt mer trygghetssøkende i tiden med pandemien.

Lokalsamfunnsamfunn der «alle kjenner alle» oppleves tryggete og har hatt lave smittetall. De som har anledning har tatt med seg hjemmekontoret til hytta, eller fritidsboligen. Dagens teknologi er god nok til at mange jobber kan gjøres like godt i vår region som i storbyen, enten på hjemmekontor eller i kontor-fellesskap.

Forretningsidé

Tolga-Os Sparebank skal bidra aktivt til en positiv samfunnsutvikling i bankens markedsområder.

Ved å være en attraktiv lokal finansiell partner, kjennetegnet av fellesskap med lokalsamfunnet, korte og raske beslutningsveier og høy servicegrad.

Bankens viktigste oppgave er å drive god og kontrollert bankvirksomhet med vekt på inntjening og soliditet, slik at vi kan tilby en trygg og utviklende arbeidsplass, være en god lokal sparebank, og viktig samfunnsaktør i bankens markedsområde.

- Banken skal være støttespiller for kultur, idrett og næringsutvikling lokalt.
- Være den foretrukne banken for privatpersoner og lokale bedrifter i bankens markedsområde.
- Være lønnsom, solid og bidra til lokal utvikling og vekst.

Bærekraft, samfunnsansvar og etikk

I den daglige driften skal banken opptre ansvarlig med tanke på klima og miljø. Bankens deltar aktivt med finansiering i det grønne skiftet, både når det gjelder fornybar energi, og andre miljøtiltak lokalt.

Bærekraft i kredittarbeidet

Banken skal ha et aktivt forhold til bærekraft i sin kredittgivning. Bærekraft (ESG) og klimarisiko skal inngå som en fast del av bankens kredittvurdering knyttet til BM-engasjementer. I samtaler med kundene er målsettingen å få kundene til å sette økt søkelys på bærekraftig utvikling i egen virksomhet. Bankens skal også sikre ansvarlig utlånsvirksomhet ved å øke egen kompetanse innenfor bærekraftområdet.

Bærekraftige investeringer

Banken kan ikke kjøpe rentepapirer eller fond med utstedere som er utsatt for stor ESG-risiko. Dette betyr at banken ekskluderer de samme bransjene som Statens Pensjonsfond Utland.

Banken har inngått avtale med SpareBank1 Kapitalforvaltning AS om forvaltning av verdipapirer, herunder bankens LCR-portefølje og deler av øvrig overskuddslikviditet. Avtalen sikrer at banken gis mulighet til god kontroll og oppfølging, og at forvaltningsselskapet har innført arbeidsdeling og kontrollsystemer som tilfreds-stiller bankens krav. Som en del av SMN-konsernet og Sparebank 1 gruppen, er Sparebank1 Kapitalforvaltning del av et omfattende ESG-arbeid (Environmental, Social and Governance). Konsernet følger FNs bærekraftsmål og har sluttet seg til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift.

Bærekraft i banken

Våren 2021 installerte banken solenergianlegg ved hovedkontoret på Tolga. Anlegget er dimensjonert for å drifte eget strømforbruk, overskuddsproduksjon leveres på nettet. Banklokalene varmes opp med vannbåren varme levert av Holmen Biovarme. I bankens lokaler på Tynset og Tolga er det investert i ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning, våren 2022 kommer det et tilsvarende anlegg på plass i banklokalene på Os, samtidig som lokalene oppgraderes og får en bedre universell utforming.

Miljøfyrtårn

Banken er i 2021 sertifisert som miljøfyrtårnbedrift. Sertifisering gjelder alle bankens fem kontorer. Miljøfyrtårn er et tredje-

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

parts sertifiseringssystem som ligger under «Stiftelsen Miljøfyrtårn». Kriterier for bank og finans er blant annet at virksomheten skal ha en klima- og miljøpolicy innenfor kredittgivning, finansiering, obligasjoner, spareprodukter/plassering av kundenes innskudd og forvaltning av virksomhetens egne midler.

Etiske retningslinjer

Dokumentet «Retningslinjer for etikk, bærekraft og samfunnsansvar» beskriver bankens utøvelse av etikk og samfunnsansvar internt i banken, i møte med kunder og i møte med samfunnet ellers.

Overordnet skal retningslinjene sikre at banken ikke medvirker til krenkelse av arbeidstakerrettigheter, hvitvasking, korrupsjon, terrorfinansiering, miljøskade eller handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Vi ser stadig oftere oppslag i media om at norske banker har blitt, eller blitt forsøkt misbrukt av kriminelle til hvitvasking og terrorfinansiering. Flere mener nå at små banker er spesielt utsatt. Regelverket om antihvitvasking har som formål å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Dette medfører blant annet at banken er pålagt å innhente legitimasjon fra alle sine kunder samt vurdere opplysninger om alle kundeforhold. Reglene gjelder både nye og eksisterende kundeforhold. Banken skal jevnlig gjennomføre kundetiltak som ledd i løpende oppfølging og sørge for at dokumentasjon og opplysninger er korrekte og oppdaterte. Mange av våre kunder har i den senere tid blitt kontaktet av banken på grunn av disse reglene, og mange vil bli kontaktet også i fremtiden. Elektroniske løsninger vil gjøre det enkelt for kundene våre å oppdatere nødvendig informasjon når banken ber om det.

Banken har et viktig samfunnsansvar i å begrense mulighetene for økonomisk kriminalitet i form av hvitvasking og terrorfinansiering. Myndighetene anser bankenes antihvitvaskingsarbeid som svært viktig i kampen mot kriminalitet, og i Tolga-Os Sparebank prioriteres dette arbeidet høyt for å beskytte banken og kundene våre.

Økonomiske utviklingstrekk 2021

Norsk økonomi har i løpet av 2021 hentet seg kraftig inn igjen etter tilbakeslaget som fulgte av pandemien og myndighetspålagte restriksjoner. Norges Bank har i to omganger hevet styringsrenten fra rekordlave null prosent, og har signalisert ytterligere tre rentehevinger i 2022. Aktiviteten i økonomien er tilbake på nivå før krisen inntraff, arbeidsledigheten er betydelig redusert og prisveksten har tatt seg opp. Høy vaksinasjonsgrad i befolkningen har dempet risiko for nye tilbakeslag og behov for nye restriksjoner som følge av virusmutasjoner.

Global økonomi

Pandemien har i snart to år preget utviklingen i verdensøkonomien. Den økonomiske gjeninnhenting har vært sterk også internasjonalt med reduksjon i restriksjoner og økt mobilitet.

Økende smittetrend som følge av spredning av omikron-varianten og nye smitteverntiltak har siden i fjor høst lagt en demper på veksten. Flaskehalsen i globale verdikjeder med påfølgende høy prisvekst i tillegg til høye strømpriser i Europa har påvirket vekstbildet negativt.

Ekspansiv penge- og finanspolitikk har bidratt til å dempe det økonomiske tilbakeslaget i de fleste land. Med stigende aktivitetsnivå, høyere inflasjon og fallende arbeidsledighet er det ventet at både penge- og finanspolitikken vil strammes til. Den amerikanske sentralbanken har signalisert nedtrapping av ekstraordinære pengepolitiske stimulanser gjennom støttekjøp av obligasjoner, og første renteheving siden 2018 er ventet i mars 2022. Den europeiske sentralbanken har tatt en mer avventende posisjon, og har signalisert renteheving først i starten av 2023.

Høyere priser på energi, råvarer, elektroniske komponenter og fraktrater har bidratt til markert oppgang i prisveksten. Utsikter til høyere prisvekst også i 2022 har bidratt til å trekke opp forventninger til høyere styringsrenter, noe som også har ført til større usikkerhet i aksjemarkedene.

Det er stor internasjonal usikkerhet om det videre forløpet av pandemien. Mye vil avhenge av vaksinasjonsgrad i befolkningen og effektiviteten til vaksinene mot nye mutasjoner. Samtidig er det risiko for fortsatt høy inflasjon, økende smitte og strenge myndighetspålagte tiltak.

Norsk økonomi

I løpet av 2021 har norsk økonomi vært igjennom en rask innhenting, med sterk vekst i aktivitetsnivået og fallende arbeidsledighet. I Norge, som i resten av verden, har økt smittespredning av omikronvarianten mot slutten av fjoråret og omfattende smitteverntiltak lagt en demper på aktiviteten.

Våren 2021 startet myndighetene på en gradvis gjenåpning av samfunnet med lettelsener i smitteverntiltakene. Gjenåpningen førte til en solid oppgang i norsk økonomi, og i tredje kvartal steg BNP for fastlands-Norge med 2,6 prosent.

Norske husholdninger har spart betydelig mer enn normalt gjennom pandemiperioden, med begrensede muligheter til forbruk og preget av usikkerhet. I takt med gradvis avvikling av restriksjoner er det ventet at økt konsum i husholdningene, særlig av tjenester, vil bidra til å løfte aktiviteten i norsk økonomi fremover.

Strømprisene har økt markert siden høsten 2021, og det er utsikter til at prisene vil holde seg høye. Prisøkningen bidrar til å trekke ned disponibel realinntekt, selv om regjeringens strømstøtteordning reduserer effekten noe. Utsikter til høyere rentekostnader og mindre overføringer fra det offentlige med utviklingen av ekstraordinære støtteordninger kan dempe veksten fremover. På den annen side er det ventet høyere lønnsvekst.

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

For å avdempe tilbakeslaget som følge av pandemien og statlige restriksjoner er det ført en svært ekspansiv penge- og finanspolitikk. Norges Bank kuttet styringsrenten til null prosent i mai 2020, og holdt renten på et rekordlavt nivå frem til september 2021. Sentralbanken begrunnet rentehevingen med markert oppgang i norsk økonomi etter gjenåpningen, og at aktivitetsnivået høsten 2021 var høyere enn før pandemien inntraff. Norges Bank hevet renten igjen i desember, til 0,50 prosent, og signaliserte samtidig i renteprognosen tre ytterligere rentehevinger i løpet av 2022.

Ifølge nysaldert budsjett for 2021 er det anslått at de økonomiske tiltakene i møte med pandemien er på 90,4 milliarder kroner. Av dette er nær 34 milliarder til tiltak for bedrifter, herunder kompensasjonsordningen. Det er brukt om lag 20 milliarder i tiltak for husholdninger i 2021, hvorav brorparten gikk til Folketrygden. Resterende er målrettede tiltak for sektorer med kritiske samfunnsoppgaver.

Flere bedrifter i Norges Banks regionale nettverk rapporterte i november om en sterk oppgang i kapasitetsutnyttningen og at mangel på arbeidskraft og forsinkelser i globale verdikjeder begrenser produksjonen noe. Det er ventet at disse forholdene vil legge en demper på videre vekst. Kontaktene i nettverket rapporterer også dårligere samsvar mellom tilgjengelig og etterspurt arbeidskraft. NAVs statistikk for nye ledige stillinger og Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelse for ledige stillinger bekrefter at etterspørselen etter arbeidskraft har vært svært høy i 2021.

LOKALBANK – et nært samarbeid

25. oktober 2021 gikk vi ut av Eika-alliansen og over til vår egen allianse – LOKALBANK.

De 10 bankene som utgjør LOKALBANK-alliansen, sammen med vårt selskap LB Selskapet AS, er Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Nidaros Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga – Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Vi har undertegnet samarbeidsavtaler med de øvrige bankene i LOKALBANK og etablert et selskap, LB Selskapet AS, hvis formål er å realisere LOKALBANKs alliansestrategi. LB Selskapet har sitt hovedkontor i Trondheim og ivaretar støttefunksjoner for bankene.

LOKALBANKs alliansebyggingprogram, som ble avsluttet ved nyttår, hadde 6 hovedprosjekter og en rekke delprosjekter, til sammen ca. 70 store og små prosjekter med deltakelse fra alle alliansebankene. Vi forberedte og la til rette for en utgang fra Eika Alliansen pr. 25. oktober 2021 med et godt produktsortiment og gode og kostnadseffektive IT-løsninger. Det er alltid noen tekniske utfordringer ved slike større endringer, men de fleste ble raskt løst.

Denne grundige og langvarige prosessen, som har pågått

over flere år, har redusert bankens operasjonelle risiko ved økt søkelys på rutiner og funksjoner innenfor alle bankens virksomhetsområder. Alle avtaler med tredjeparter er reforhandlet og bankens medarbeidere deltar aktivt i fagarbeid sammen med sine kollegaer i de ni andre bankene.

LOKALBANK skal ved bruk av bankenes ressurser, rekruttering av egne medarbeidere til vårt selskap og kontinuerlig kunnskapsinnhenting skape et utviklingsorientert fagmiljø som evner å skape merverdi for lokalbanker og lokalsamfunn over hele landet. LOKALBANK vil arbeide for et økt samarbeid innenfor norsk sparebankvesen og vil etablere samarbeide med produktselskaper og leverandører på tvers av andre allianser og samarbeidskonstellasjoner.

LB Selskapet AS

Bankene i LOKALBANK stiftet LB Selskapet AS 22. oktober 2019. Selskapet er alliansens verktøy for realisering av alliansestrategien. Selskapet har rekruttert medarbeidere med spisskompetanse. Disse skal støtte bankenes medarbeidere innenfor utvalgte fagområder. I tillegg skal selskapet levere fellestjenester så som depot-tjenester og myndighetsrapportering til de bankene i alliansen som ønsker slik tjenester.

Selskapet hadde ved årsskiftet 15 medarbeidere og noen innleide ressurser.

IT-infrastruktur

Banken har sammen med de øvrige bankene i LOKALBANK inngått en rammeavtale med Skandinavisk Datacentral AS (SDC) for levering av IT-infrastruktur for en direktelevering fra 25.10.2021. Dette er samme hovedleverandør av IT som tidligere, men avtalen er nå direkte med selskapet og ikke via Eika gruppen AS. Avtalen har som tidligere en rullerende 3 års varighet.

SDC er bankens hovedleverandør av både datadrift og data-systemer for bankdrift. Selskapet eies og brukes av ca. 114 nordiske banker i Norge, Danmark, Sverige og Færøylene. Bankene i LOKALBANK er direkte eiere i selskapet.

Systemer som mobilappen, nettbank og bankens reskontrosystem leveres av SDC. SDC leverer og drifter bankløsninger for mer enn 114 banker med 676 avdelinger og over 7.500 bankmedarbeidere. Disse bankene har over 2,4 millioner kunder med mer enn 6,6 mill. konti til sammen. Eika Gruppen har varslet at de skal flytte sine banker over på finske TietoEVRY sine løsninger i løpet av 2023.

LOKALBANKs IT-strategi er å satse på flest mulig fellestjenester og minst mulig egenutvikling. Dette for å holde kostnadene lavest mulig. IT-kompetanse skal styrkes i alliansebankene, samtidig som LB Selskapet AS skal inneha medarbeidere med spisskompetanse innenfor IT-området.

Boligkreditt – OMF-finansiering

De 10 bankene i LOKALBANK har inngått avtale med bankene som eier Verd boligkreditt AS om et samarbeid på like vilkår ved eierskap i boligkredittselskapet. Vårt eierskap i Eika boligkreditt AS vil reduseres i takt med naturlig reduksjon av utlånsvolum ved amortisering gjennom dette selskapet. Begge selskapene prak-

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

tiserer dynamisk eierskapsprinsipp og eierskapet er avhengig av utlånsvolum i de respektive selskapene.

Utfasingen fra Eika Boligkreditt AS og innfasingen i Verd Boligkreditt AS vil skje gradvis. Banken har sikret sitt behov for OMF-finansiering ved sine avtaler med Eika Boligkreditt AS og Verd Boligkreditt AS.

Forsikring

Tolga-Os Sparebank og de 9 andre bankene i LOKALBANK-samarbeidet har signert avtale om distribusjon for Frende Forsikring fra 25.10.2021 og framtidig eierskap i morselskapet Frende Holding AS.

Leasing og smålån

Vi har inngått avtale med Brage Finans AS som gjelder leasing til bedriftsmarkedet og salgspantelån til privatmarkedet. Bankene i LOKALBANK er medeiere i Brage Finans AS.

Betalingsområdet

Banken har inngått samarbeide med Balder Betaling AS. Selskapet videreutvikler Vipps sammen med øvrige eiere og har en koordinerende rolle overfor bankene knyttet til opplæring og distribusjon av produkter og tjenester, samt bistand med kompetanse innen betaling og ID-området.

Sparing og plassering

Vi har inngått avtale med Nordea Liv og Norne Securities for pensjon- og spareområdet.

Innen spareområdet er Norne Securities en solid aktør som kan tilby et bredere investeringsunivers enn vi har tilbud våre kunder via Eika. Nordea Liv og pensjon ble valgt bl.a. på grunn av at de har meget gode tekniske løsninger.

Aktiv i Fjellregionen

Eiendomsmegleren i Fjellregionen AS eies av RørosBanken og Tolga-Os Sparebank. Bedriften har kontor på Tynset og Røros og hadde ved utgangen av 2021 to ansatte. Størsteparten av salget kommer fra salg av boligeiendommer og fritidseiendommer, men også landbrukseiendommer, prosjekterte boliger, tvangssalg, tomtesalg og næringsbygg.

Forholdet til Eika Gruppen AS

Tolga-Os Sparebank har, sammen med de øvrige bankene i LOKALBANK, valgt å selge aksjeposten i Eika Gruppen AS. Oppnådd salgskurs NOK 242,50 er NOK 97,50 eller 67 % høyere enn emisjonskursen på NOK 145 våren 2020. Samtidig er det inngått forlik i en pågående rettsprosess som gjelder gyldigheten av den rettede emisjon våren 2020 som etter vår mening ble gjennomført til for lav kurs

Tolga-Os Sparebank har vært en del av Eika-alliansen helt fra starten for nær 25 år siden. Vi har gode og langvarige relasjoner til bankene i Eika-alliansen. Det at vi kom i et motsetningsforhold til våre gamle kollegaer i forbindelse med vår uttreden fra Eika-alliansen har ikke vært ønskelig. Det at vi nå kan skille lag uten å ha en pågående konflikt er viktig for oss.

Vi takker våre kollegaer i Eika-alliansen for et langt og godt kollegialt samvær og ønsker både bankene og Eika Gruppen AS lykke til i tiden som kommer.

Drift- og balanseutvikling

Årsregnskapet

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet etter IFRS og forskrift.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med balanse en rettsvise oversikt over bankens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Driftsinntekter

Bankens netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte i 2021 med 10,4 millioner kroner til 91,845 millioner kroner (81,481 millioner kroner) Rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,93 % %, mot 1,87 % i 2020.

Netto provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester ble 22,4 millioner kroner. (20,4 millioner kroner).

Inntekter fra utbytte ble i 2021 6,027 mill.kr, mot 7,841 mill.kr i 2020.

Netto verdiendring og tap på valuta og verdipapirer på 0,05 millioner kroner (-0,388 millioner kroner).

Andre inntekter 0,606 millioner kroner (0,548 millioner kroner).

Sum driftsinntekter for 2021 økte med 11,066 millioner kroner til 120,912 millioner kroner.

Driftskostnader

De totale driftskostnadene for 2021 økte med 7,095 millioner kroner til 60,594 millioner kroner. Økte personalkostnader utgjorde 2,1 millioner kroner, andre driftskostnader 4,7 millioner kroner og økte avskrivninger 0,3 millioner kroner. Økte personalkostnader skyldes økte personalressurser store deler av året og at banken tok et ekstra nødvendig lønnsløft i forbindelse med lønnsoppjøret våren 2021. Økte driftskostnader skyldes økte IT-kostnader til SDC (som betales i DKK) grunnet lav norsk kronkurs og at vi har hatt kostnader til både LOKALBANK og Eika til vi gikk ut av Eika 25.oktober.

Tap på utlån

Det ble i 2021 tapsført 2,827 millioner kroner på utlån, som utgjør 0,07 % av brutto utlån. Banken har så langt ikke registrert tap som følge av Covid -19.

Resultat

Resultat før skatt ble 57,491 millioner kroner mot 47,977 millioner kroner i 2020. Etter skattekostnad er resultatet 44,947 millioner kroner mot 37,033 millioner kroner i fjor.

Balanseregnskap

Forvaltningskapitalen var pr. 31.12 2021 4.890 millioner kroner, en økning på 313 millioner kroner sammenlignet med 2020.

Utlån

Bankens netto utlån var pr. 31.12 2021 4.083 millioner kroner, en økning siste år på 458 millioner kroner. 3.156 millioner kroner (77,3 %) er utlån til privatkunder og 927 millioner kroner (22,7%) utlån til næring / landbruk.

Innskudd

Innskudd fra kunder pr. 31.12 2021 var 3.740 millioner kroner, en økning siste år på 107 millioner kroner. Innskudd i prosent av netto utlån var ved årsskiftet på 91,6 % mot 100,2 % i 2020.

Likviditet

Banken har likviditetsreserver plassert i bank, sertifikat- og obligasjonsmarkedet, samt en årlig rullerende oppgjørskreditt på 130 millioner kroner i DNB. Bankens LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31. desember 2021 er på 174 %, og NSFR 157 %.

Beholdning av aksjer, egenkapitalbevis og obligasjonsfond

Banken har pr. 31.12 2021 strategiske aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat for 111,9 millioner kroner, og 13,1 millioner kroner i strategiske aksjer til virkelig verdi over ordinært resultat.

Aksjer til virkelig verdi over ordinært resultat er på 3,7 millioner kroner.

Beholdningen av obligasjoner er pr. 31.12 2021 på 536 millioner kroner til virkelig verdi over resultat.

Finansiering – ansvarlig lånekapital – Egenkapitalbevis

Banken har utstedt senior obligasjonslån på til sammen 463 mill.kr. Rest løpetid er fra 10 til 45 mnd. Banken har et fondsobligasjonslån på 25 millioner kroner og et ansvarlig lån på 40 millioner kroner, begge med Call i mars 2022. Begge lånene fornyes. Banken har utstedt egenkapitalbevis i en emisjon høsten 2018, bankens eierandelskapital er på 40 millioner kroner fordelt på 400 000 egenkapitalbevis og 249 eier pr. 31.12 2021.

Virksomhets- og risikostyring

Virksomhetsstyring

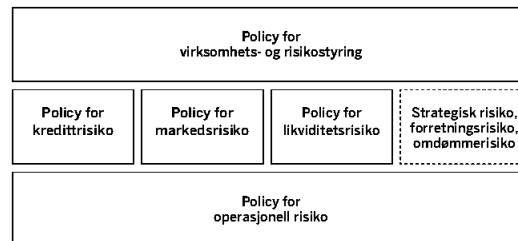
Tolga-Os Sparebank har høyt fokus på å etterleve strenge etiske prinsipper. For å utvikle et godt tillitsforhold mellom banken og de viktigste interessegruppene, er det nødvendig med gode styringssystemer for virksomheten.

Dette innebærer blant annet:

- Et kompetent og uavhengig styre
- Gode interne styringsprosesser
- En objektiv og uavhengig eksternrevisjon.
- Åpen og god kommunikasjon med ansatte og omgivelsene for øvrig.

Styret arbeider etter en årsplan og har årlige vurderinger av arbeidsformen med sikte på forbedringer. Styret er ansvarlig for bankens strategiprosess og har det overordnede ansvaret for at banken har en god virksomhetsstyring. Bankens mål for risikotoleranse fastsettes av styret i rammedokumenter (policydokumenter) for hvert risikoområde.

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen, i banken. Dokumentet er forankret i og vedtatt av bankens styre, og skal også ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter. Revisjon av dokumentet skjer ved behov og minimum én gang per år. I tillegg til dette dokumentet har banken egne policydokumenter for de viktigste risikoområder, illustrert i figuren og nedenfor.

Styret mottar regelmessig rapporter og analyser for de ulike risikoer.

Samarbeidet med revisor er åpent og godt. Bankens revisor arbeider etter en årlig plan for revisjonsarbeidet. Det er ekstern revisor som bekrefter internkontrollen i banken.

Risikostyring

Banken har risikostyring ihht. Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter, herunder Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tipasning, FOR 2014-08-22-1097. Det er etablert compliance- og risikokontrollfunksjon. Risikokontrollfunksjonen har det overordnede ansvaret for overvåkingen av alle bankens risikoområder. Compliancefunksjonen skal løpende vurdere om banken oppfylder sine forpliktelser i henhold til de til enhver tid gjeldende regler, samt være en rådgiver for styret i når det gjelder etterlevelse av regelverket. Compliance- og risikokontrollfunksjonen er uavhengig og rapporterer direkte til styret.

Årlig gjennomføres det en egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne prosessen kalles ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Kapitalsituasjonen vurderes med hensyn til bankens risiko, og en analyse av denne. Sett i sammenheng med forventet finansiell utvikling, ulike myndighetsbestemte bufferkrav og andre regulatoriske kapitalkrav samt markedets forventning, har styret i dette dokumentet besluttet minimumsmål for ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Disse målene er også vurdert opp mot ulike stresstester.

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de viktigste risikoene:

- kredittrisiko
- markedsrisiko
- likviditetsrisiko
- operasjonell risiko

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan innfri sine forpliktelser til avtalt tid. Dette anses som bankens største risikoområde.

Bankens styring av kredittrisiko tar utgangspunkt i policy for kredittrisiko. Det er vedtatt rammer for risikoeksponering knyttet til vedtatt risikotoleranse. Risikoen styres i tillegg gjennom etablerte rutiner og retningslinjer. Banken har en fullmaktstruktur for innvilgelse av lån og kreditter. Ved innvilgelse av boliglån følger banken forskrift om krav til nye utlån med pant i bolig.

Bankens portefølje defineres ved hjelp av en risikoklassifiseringsmodell som beregner kundens sannsynlighet for mislighold de kommende 12 måneder. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse kunden får. Sannsynligheten for mislighold bestemmes av interne og/eller eksterne data. Risikoklassene er inndelt slik:

- Risikoklasse 1 - 3 er lav risiko
- Risikoklasse 4 - 7 er middels risiko
- Risikoklasse 8 - 10 er høy risiko
- Risikoklasse 11 - 12 er misligholdte og tapsutsatte engasjement

Utlån og garantier til næringslivet innebærer i sin alminnelighet større risiko for banken enn personengasjement. For å styre bankens risiko er det i bankens kredittpolicy satt rammer for samlet engasjement innenfor forskjellige risikogrupper. Risikoklassene er utgangspunkt for bankens fullmaktstruktur.

Systemet med risikoklassifisering bidrar til å sikre oppfølging av tapsutsatte engasjement. Overtrekk og restanser følges opp løpende og mislighold rapporteres månedlig til styret.

Utviklingen i utlånsporteføljen følges opp med blant annet mislighold- og risikoreporter. Tiltak og fokusområder vurderes løpende i tråd med utviklingen i markedet, enkeltengasjement og porteføljer.

Store engasjement defineres som engasjement mot én enkelt kunde som er større enn 10 % av bankens ansvarlige kapital. Slike engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko. Dette gjør seg særlig gjeldende hvis de utgjør en stor andel av den totale portefølje og samtidig er konsentrert om enkelte bransjer eller næringer. Banken har derfor i sine retningslinjer rammer for hvor mange store engasjement vi kan ha. Det er også rammer for eksponering mot ulike bransjer. Ved utgangen av 2021 har banken ett stort engasjement, banken har ingen utpreget konsentrasjon av eksponering mot enkeltbransjer.

Styret mottar kvartalsvis rapportering av eksponering og risiko i utlånsporteføljen sett opp mot de styrefastsatte rammene i kredittpolicyen. Risikonivået for kreditt anses som moderat til lavt og ligger innenfor de rammer som styret har vedtatt for kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for reduserte verdier av bankens finansielle instrumenter som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Styret har vedtatt en markedspolicy som

setter nærmere rammer for bankens aktivitet på dette området.

Måltall rapporteres månedlig til styret og policyen blir gjennomgått og revidert årlig i styret.

Banken skal ha en moderat eksponering mot markedsrisiko i form av åpne posisjoner som følge av inn- og utlånsaktiviteten og/eller posisjoner i ulike typer finansielle instrumenter. Styring av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for eksponering. Rammene gjennomgås og vedtas årlig av styret. Banken har ikke rammer for å investere i aksjer.

Bankens portefølje av obligasjoner og obligasjonsfond forvaltes av Sparebank 1 kapitalforvaltning AS. Banken har gode muligheter til å styre og kontrollere bankens markedsrisiko på bakgrunn av rapporter fra forvalter og egne vurderinger.

Banken skal ha en lav renterisiko. De fleste lån og kreditter løper derfor med flytende rente som følger markedets renteutvikling. Tilsvarende har innskudd fra kunder og innlån fra markedet flytende rente. Dersom det inngås fastrenteavtaler på innskudd eller utlån, kan renterisikoen som da oppstår reduseres ved bruk av rentebytteavtaler.

Banken verken kjøper eller selger valuta og vi har ikke garantier i valuta. Bankens eneste eksponering mot valuta er at kostnader til SDC betales i danske kroner og at banken har aksjer i SDC. Bankens risiko knyttet til endringer i valutakurser anses som ubetydelig.

Styret anser bankens markedsrisiko som moderat til lav og det er innenfor risikotoleransen for dette området.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke greier å oppfylle sine betalingsforpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Likviditetsrisikoen avhenger av forfall på kundeinnskudd, ekstern finansiering, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet. Styret har vedtatt en likviditetspolicy for å håndtere denne risikoen og sikre god og langsiktig likviditetsstyring. Risikoen søkes redusert ved å ha en tilstrekkelig likviditetsreserve, samt en jevn forfallsprofil på ekstern finansiering.

Innskudd og boligkredittfinansiering er bankens viktigste finansieringskilder, og utviklingen i innskuddsdekning er sentral for bankens avhengighet av ekstern finansiering. Innskuddsdekning er innskudd målt i prosent av brutto utlån. Likviditetsområdet overvåkes løpende, og styret mottar rapportering på likviditetsrisiko hvert kvartal. Banken ligger innenfor de rammer som styret har vedtatt i bankens likviditetspolicy, og bankens likviditetsrisiko vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller mislykkede interne prosesser, sviktende systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser som f.eks. svindel og bedrageri.

Operasjonell risiko ligger i den løpende driften av banken og knyttes til alle deler av bankens virksomhet. Risikoen søkes

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

redusert ved hjelp av policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer og organisering som gir arbeidsdeling og klare ansvarsforhold. Det er i tillegg nødvendig med gode internkontrollrutiner og ikke minst god kultur for internkontroll. Det er også tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger og utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere ulike krisesituasjoner.

Styret gjennomgår og reviderer årlig bankens policy for operasjonell risiko.

Styret mottar kvartalsvise rapporter på eksterne og interne hendelser som sier noe om nivået på bankens operasjonelle risiko. Det utarbeides årlige risikovurderinger som legges til grunn for valg av kontrollhandlinger og for det kontinuerlige arbeidet med å optimalisere internkontrollarbeidet.

Banken har stadig fokus på hvordan lover og forskrifter skal implementeres og etterleves på best mulig måte. Det er styrets oppfatning at bankens kontrollopplegg og stadige fokus på mulige forbedringer, gjør at området for operasjonell risiko er godt i varetatt, og risikosituasjonen på området vurderes som akseptabel.

Bankens egenkapitalbevis

Banken utstedte egenkapitalbevis i november 2018. Bevisene er ikke notert på børsen, men kan handles via megler. Banken har avtale med Norne Securities som megler.

Det er totalt 400 000 egenkapitalbevis pålydende kr 100,-, fordelt på 249 eiere.

Tolga-Os Sparebank har som mål å oppnå økonomiske resultater som gir Egenkapitalbevisene tilfredsstillende og stabil avkastning, i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Bankens årsoverskudd etter skatt vil bli fordelt mellom Egenkapitalbevisene og sparebankens fond i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital (eierbrøken).

Egenkapitalbevisene sin andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningsfondet.

Ved fastsettelse av utbytte vil det bli tatt hensyn til bankens soliditet og forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, behov for kjernekapital og hva som er forenlig med god forretningskikk og eksterne rammebetingelser

Personal og arbeidsmiljø

Banken hadde 31.12.2021 31 ansatte som utgjorde 30,2 årsverk, fordelt på 17 kvinner og 14 menn. Bankens ledergruppe består ved årsskifte av 3 kvinner og 4 menn. Styret består av 5 medlemmer, 2 kvinner og 3 menn. Styret og administrasjonen tilstreber likestilling og bankens lønns- og personalsystemer er kjønnsnøytrale.

Sykefraværet var i 2021 på 3,26 %. Det arbeides godt på alle avdelinger, arbeidsmiljøet og samarbeidet med de tillitsvalgte vurderes som godt. Banken er medlem av bedriftshelsetjenesten og har pensjonsordning og gruppelevsforsegling dekket gjennom avtale med forsikringselskap.

Det har ikke forekommet ulykker med personskader i løpet av 2021.

Etter overgangen til IFRS blir fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital. Renter på fondsobligasjoner inngår derfor i disponeringen av årsresultatet for regnskapsåret.

Gjenværende resultat etter renter fondsobligasjoner, samt urealisert inntekt/kostnad ihht egenkapitalmetoden i ordinært resultat, fordeles mellom egenkapitalbeviskapitalen og grunnfondskapitalen ihht til deres relative andel av egenkapitalen (dvs eierbrøken) pr 01.01.2021. Eierbrøken pr 01.01.2021 er på 9,42%.

Styret foreslår overfor bankens generalforsamling at det deles ut et kontantutbytte på kr 6,00 pr egenkapitalbevis, og at det settes av kr 687 000 til gaver til allmenntilrette formål. Styret foreslår at årsresultatet (ordinært resultat etter skatt) for 2021 blir disponert som følger (tall i hele 1 000):

Disponering av årets resultat

Resultat etter skatt	kr 44.947
Renter på fondsobligasjoner	kr 1.142
Utbytte til egenkapitalbevisene	kr 2.400
Overført til utjevningsfondet	kr 1.818
Tilordnet Sparebankens fond	kr 38.900
Gaver til allmenntilrette formål	kr 687
TOTALT DISPONERT	kr 44.947

Utvidet resultat (andre inntekter og kostnader) på kr 3.566 tilføres i sin helhet fond for urealiserte gevinster.

Styret har i 2021 avholdt 15 styremøter. Det er avholdt fellesmøte mellom revisor og styret/revisjonsutvalget. Hele styret er bankens risiko- og revisjonsutvalg.

Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringsdekningen som er tegnet bygger på en vurdering av potensiell ansvarssponering.

Styret er av den oppfatning at banken er tilstrekkelig kapitalisert i forhold til både gjeldende og varslede krav til bankens egenkapital.

Utsiktene fremover

Russlands invasjon av Ukraina 24.februar betyr at det nå er krig i Europa, med uoverskuelige lidelser for folket i Ukraina.

USA, Storbritannia og EU har innført økonomiske sanksjoner mot Russland som Norge har sluttet seg til. Flere russiske banker skal utestenges fra det internasjonale betalingssystemet Swift. Storbritannia, Norge, EU og Canada har stengt luftrommet for russiske fly. I tillegg er det innført en rekke andre sanksjoner som tar sikte på å ramme den russiske økonomien, finanssystemet, selskaper og enkeltpersoner.

Konsekvensene av krigen for norsk økonomi vil avhenge av hvordan situasjonen utvikler seg fremover. Bare 0,6 prosent av Norges fastlandseksport går til Russland, mens samlet import fra Russland utgjorde 2½ prosent av samlet import i fjor. Likevel vil bedrifter som produserer varer eller utfører tjenester for russiske kunder kunne bli rammet av sanksjoner og motsanksjoner. Russland står for 40 prosent av EUs gassimport og 25 prosent av

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

råoljeimporten. Russland og Ukraina står for nesten 30 % av verdens hveteproduksjon og 20 % av verdens risproduksjon. Høyere energipriser vil øke kostnadene til norske bedrifter. Høye strøm- og matvarepriser vil redusere husholdningenes kjøpekraft og forbruket. Norsk økonomi vil også rammes indirekte dersom aktivitetsveksten i Europa blir lavere, vil det redusere etterspørsel etter norske varer og tjenester. Økte olje- og gasspriser vil gi økte eksportinntekter til Norge.

Norsk økonomi har i løpet av 2021 hentet seg kraftig inn igjen etter tilbakeslaget som fulgte av pandemien og myndighetspålagte restriksjoner. Norges Bank har i to omganger hevet styringsrenten fra rekordlave null prosent, og har signalisert ytterligere tre rentehevinger i 2022. Aktiviteten i økonomien er tilbake på nivå før krisen, arbeidsledigheten er betydelig redusert og prisveksten har tatt seg opp. Høy vaksinasjonsgrad i befolkningen har dempet risiko for nye tilbakeslag og behov for nye restriksjoner som følge av virusmutasjoner.

Finansielt er Tolga-Os Sparebank posisjonert for ytterligere vekst. Vi har motiverte medarbeidere, gode samarbeidspartnere og en organisasjon som kan snu seg raskt ut ifra endrede rammevilkår.

Bankens viktigste oppgave er å drive god og kontrollert bankvirksomhet, med vekt på inntjening og soliditet, slik at vi kan tilby en trygg og utviklende arbeidsplass, være en god lokal sparebank, både for eksisterende og nye kunder, og viktig samfunnsaktør i bankens markedsområde.

Styret takker kunder og øvrige samarbeidspartnere for deres oppslutning om banken i 2021.

Takk til ansatte og tillitsvalgte for god innsats og godt samarbeid i året som har gått.

Styret i Tolga-Os Sparebank. Fra venstre Berit V.J. Stubsjøen, Per Johan Gjelten, styreleder Bjørg Ryen, Morten Aakerøien, Pål Sverre Flatgård og Egil Eide.

Tolga, 31.12.21 / 17.03.22

Bjørg Ryen
Bjørg Ryen
Styrets leder

Per Johan Gjelten
Per Johan Gjelten
Styrets nestleder

Berit V.J. Stubsjøen
Berit V.J. Stubsjøen
Styremedlem

Egil Eide
Egil Eide
Styremedlem

Morten Aakerøien
Morten Aakerøien
Styremedlem (ans. repr.)

Arne Sund
Arne Sund
Banksjef

Resultatregnskap

Ordinært resultat – Tall i tusen kroner	Note	2021	2020
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		117.522	122.184
Renteinntekter fra øvrige eiendeler		4.996	3.884
Rentekostnader og lignende kostnader		30.673	44.587
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	18	91.845	81.481
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		25.642	23.843
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		3.260	3.479
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		6.027	7.841
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter		52	- 388
Andre driftsinntekter		606	548
Netto andre driftsinntekter	19	29.067	28.365
Sum inntekter		120.912	109.846
Lønn og andre personalkostnader	20	25.286	23.239
Andre driftskostnader	21	33.845	29.112
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler		1.463	1.148
Sum driftskostnader		60.594	53.499
Resultat før tap		60.318	56.347
Kreditttap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer		2.827	8.370
Resultat før skatt		57.491	47.977
Skattekostnad	22	12.544	10.944
Resultat av ordinær drift etter skatt		44.947	37.033
Utvidet resultat – Tall i tusen kroner	Note	2021	2020
Verdiendring egenkapitalinstrument til virkelig verdi over utvidet resultat		3.566	26.622
Sum poster som ikke vil bli klassifisert over resultatet		3.566	26.622
Sum utvidet resultat		3.566	26.622
Totalresultat		48.513	63.655
Totalresultat pr. egenkapitalbevis		12	16
Resultat etter skatt pr. egenkapitalbevis		11	9

BALANSE TOLGA-OS SPAREBANK 2021

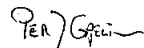
Balanse

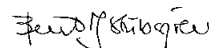
Balanse eiendeler – Tall i tusen kroner	Note	2021	2020
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)		43.181	75.104
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		72.622	216.786
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	6-12	4.083.102	3.625.044
Rentebærende verdipapirer	25	536.256	480.781
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	26-27	128.721	155.041
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak	28	980	1.966
Varige driftsmidler	29	16.812	13.562
Andre eiendeler	30	8.262	8.500
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg	30	300	300
Sum eiendeler		4.890.236	4.577.084

Balanse gjeld og egenkapital – Tall i tusen kroner	Note	2021	2020
Innlån fra kredittinstitusjoner	31	6.015	60.163
Innskudd fra kunder	32	3.740.012	3.633.309
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33	463.512	250.265
Annen gjeld	34	13.081	16.587
Pensjonsforpliktelser	34	1.183	1.173
Betalbar skatt	22	12.720	10.755
Utsatt skatt	22	121	236
Andre avsetninger		4.232	610
Ansvarlig lånekapital	33	40.014	40.012
Sum gjeld		4.280.890	4.013.110
Aksjekapital/Eierandelskapital	36	40.000	40.000
Overkursfond		0	0
Fondsobligasjonskapital		25.000	25.000
Sum innskutt egenkapital		65.000	65.000
Fond for vurderingsforskjeller		480	1.466
Fond for urealiserte gevinster		54.974	53.688
Sparebankens fond		481.108	438.254
Utjevningsfond		7.784	5.566
Sum opptjent egenkapital		544.346	498.974
Sum egenkapital		609.346	563.974
Sum gjeld og egenkapital		4.890.236	4.577.084

Tolga, 31.12.21 / 17.03.22

Bjørge Ryen
Styrets leder

Per Johan Gjelten
Styrets nestleder

Berit V.J. Stubsjøen
Styremedlem

Egil Eide
Styremedlem

Morten Aakerøien
Styremedlem (ans. repr.)

Arne Sund
Banksjef

Egenkapitaloppstilling

Endringer i egenkapitalen	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital					Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Hybridkapital	Sparebankens fond	Utjevningfond	Fond for vurderingsforskjeller	Fond for urealiserte gevister		
Tall i tusen kroner									
Egenkapital 01.01.2020	40.000	0	25.000	405.954	2.222	966	27.443	501.585	
Disp. av årets resultat e. utb./gaver				32.300	3.344	500	26.245	62.389	
Egenkapital 31.12.2020	40.000	0	25.000	438.254	5.566	1.466	53.688	563.974	
Overgang til IFRS 01.01.2020								0	
Egenkapital 01.01.2021	40.000	0	25.000	438.254	5.566	1.466	53.688	563.974	
Korr. disp. FUG 01.01.2021				2.281			- 2.281	0	
Resultat etter skatt			1.142	40.573	4.218	- 986		44.947	
Andre innt. og kostn. (OCI)							3.566	3.566	
Totalresultat 31.12.2021	0	0	1.142	42.854	4.218	- 986	1.286	48.513	
Transaksjoner med eierne:									
Utbetalt utbytte					- 2.000			- 2.000	
Utbetalte renter hybridkapital			- 1.142					- 1.142	
Egenkapital 31.12.2021	40.000	0	25.000	481.108	7.784	480	54.974	609.345	
Foreslått utbytte utgjør kr 6,- pr. egenkapitalbevis									
	2021	2020							
Foreslått utbytte	2.400	2.000							

KONTANTSTRØMOPPSTILLING TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Kontantstrømoppstilling

	2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter:		
Netto utbetaling av lån til kunder	- 458.675	- 203.082
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	114.789	121.243
Overtatte eiendeler	0	300
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	106.703	410.419
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	- 21.942	- 35.445
Netto inn-/utbetaling fordringer og gjeld kredittinstitusjoner	- 4.763	4.753
Renter på fordringer og gjeld kredittinstitusjoner	523	1.240
Endring fond og obligasjoner	- 56.789	- 269.888
Renteinnbetalinger fond og obligasjoner	4.724	4.679
Netto provisjonsinnbetalinger	22.382	20.364
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	480	342
Netto inn-/utbetaling verdipapirer over ordinært resultat	30.872	0
Utbytte på verdipapirer over ordinært resultat	777	204
Utbetalinger til drift	- 58.882	- 52.449
Betalt skatt	- 10.694	- 14.402
Utbetalte gaver	- 1.059	- 448
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	- 331.554	- 12.170
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	- 940	- 226
Innbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer over ordinært resultat	0	- 219
Innbetalinger ved salg av verdipapirer over ordinært resultat	0	1.376
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	6.236	6.852
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	5.296	7.783
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Netto inn-/utbetaling fra gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	213.247	50.000
Renteutbetalinger fra gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	- 4.717	- 5.428
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner	- 54.148	60.000
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner	- 494	- 184
Netto inn-/utbetaling fra ansvarlige lån og fondsobligasjoner	0	0
Renteutbetalinger på ansvarlige lån og fondsobligasjoner	- 2.196	- 2.792
Netto inn-/utbetaling fra egenkapitalbevis	0	0
Utbytte til egenkapitalbevisiere	- 2.000	- 2.700
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	149.692	98.896
Netto endring i likvider i perioden	- 176.566	94.509
Likviditetsbeholdning 01.01	292.377	197.868
Likviditetsbeholdning 31.12.	115.811	292.377
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på sentralbanken	4.903	75.104
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	110.908	217.273
Likviditetsbeholdning	115.811	292.377

Noter til regnskapet

Noter – innhold

Note 1: Regnskapsprinsipper	20
Note 2: Kreditt risiko	25
Note 3: Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger	28
Note 4: Kapitaldekning	28
Note 5: Risikostyring	30
Note 6: Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	32
Note 7: Fordeling av utlån	34
Note 8: Misligholdte og tapsutsatte engasjement	35
Note 9: Forfalte og tapsutsatte lån	36
Note 10: Eksponering på utlån	37
Note 11: Nedskrivninger, tap, finansiell risiko	38
Note 12: Store engasjement	41
Note 13: Sensitivitet	41
Note 14: Likviditetsrisiko	42
Note 15: Valutarisiko	43
Note 16: Kursrisiko	43
Note 17: Renterisiko	43
Note 18: Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	45
Note 19: Andre inntekter	47
Note 20: Lønn og andre personalkostnader	48
Note 21: Andre driftskostnader	49
Note 22: Skatter	50
Note 23: Kategorier av finansielle instrumenter	51
Note 24: Virkelig verdi finansielle instrumenter	52
Note 25: Sertifikater og obligasjoner	54
Note 26: Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultatet	55
Note 27: Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over utvidet resultat	56
Note 28: Tilknyttet selskap	57
Note 29: Varige driftsmidler	57
Note 30: Andre eiendeler	58
Note 31: Innlån fra kredittinstitusjoner	58
Note 32: Innskudd fra kunder	59
Note 33: Verdipapirgjeld	59
Note 34: Annen gjeld og pensjon	60
Note 35: Fondsobligasjonskapital	60
Note 36: Eierandelskapital og eierstruktur	61
Note 37: Resultat pr. egenkapitalbevis	63
Note 38: Garantier	64
Note 39: Hendelser etter balansedagen	65
Note 40: Transaksjoner med nærstående parter	65

NOTE 1:

Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Tolga-Os Sparebank tilbyr bank-, plasserings- og forsikringstjenester for person- og bedriftsmarkedet i Norge. Bankens hovedkontor har besøksadresse Ivarsveien 2, 2540 Tolga.

Regnskapet for 2021 ble godkjent av styret 17. mars 2022.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Fra 2020 avlegger banken regnskap i samsvar med IFRS som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 2. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Tilleggskrav til noter som følger av lov og forskrift for norske banker er hensyntatt.

Regnskapsprinsippene som er beskrevet blir anvendt i utarbeidelsen av selskapets årsregnskap både for 2020 og 2021.

SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

IFRS med unntak og forenklinger regulert gjennom årsregnskapsforskriften har vært gjeldende siden 01.01.2020, for periodene til og med 31.12.2019 har banken benyttet Regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker, samt god regnskapsskikk.

Regnskapet er presentert i norske kroner, og alle tall er vist i hele tusen, med mindre annet er spesifikt angitt.

INNTEKTSFØRING

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for fordringer som vurderes til virkelig verdi i balansen og amortisert kost i resultatet med forskjellen i endring i virkelig verdi og resultatføring etter amortisert kost presentert i utvidet resultat. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på engasjementer som er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på nedskrevet verdi. Renteinntekter på engasjementer som ikke er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på brutto amortisert kost (amortisert kost før avsetning for forventede tap).

Tolga-Os Sparebank beregner effektiv rente på to ulike måter avhengig av om instrumentet (lånet) er, eller ikke er, kredittforringet ved første gangs balanseføring. Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid. For lån som ikke er kredittforringet ved første gangs balanseføring benyttes kontraktstfestede kontantstrømmer uten justering for forventede tap. For lån som er kredittforringet ved første gangs balanseføring korrigeres kontraktstfestede kontantstrømmer for forventede tap. Den effektive renten betegnes da som en kredittjustert effektiv rente.

Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån inkluderes på linjen for netto renteinntekter.

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Leieinntekter fra operasjonelle leieavtaler inntektsføres med like beløp løpende, etter hvert som de opptjenes.

FINANSIELLE INSTRUMENTER – INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER – KLASSIFISERING

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen:

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost.
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat.
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost.

Med tanke på klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler klassifiseres basert på en vurdering av bankens forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Banken tilbyr ikke utlån med fast rente i egne bøker. Banken har anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Eika Boligkreditt/Verd Boligkreditt som har belåningsgrad under 75 %. Banken overfører utlån fra egen balanse kun un-

taksvis og kun med uvesentlig volum. Banken har derfor klassifisert utlån som kan overføres til Eika Boligkreditt/Verd Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet int. til den forretningsmodellen som styrer forventningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er i hovedsak klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

BOLIGKREDITTSKAP

Tolga-Os Sparebank har formidlet lån til Eika Boligkreditt (EBK). Porteføljen av lån formidlet til EBK bokføres ikke i bankens balanse. Ved formidling av lån til EBK og Verd Boligkreditt fra 1.1. 2022, kan lånene som formidles defineres under tre kategorier:

NYTT LÅN SOM INNFRIR LÅN I BANKEN:

Tolga-Os Sparebank oppretter et nytt lån i EBK under ordinær kreditt-saksgang, men hele eller deler av lånet benyttes til å innfri et løpende låneforhold i banken. Tolga-Os Sparebank er ikke, og vil ikke være, part i den nye låneavtalen. Bankens vurdering er da at lånet som er innfridd i banken fraregnes på bankens balanse på vanlig måte.

LØPENDE LÅN SOM OVERFØRES FRA

TOLGA-OS SPAREBANK TIL BOLIGKREDITTSKAP:

Tolga-Os Sparebank har anledning til å overføre lån med pant i boligeiendom innenfor 75 % av markedsverdi til Verd Boligkreditt (VBK) fra 1.1 2022. Dette er lån hvor banken har et løpende kundeforhold og banken overdrar låneforholdet til VBK uten etablering av nye låneavtaler, og VBK overtar bankens rettigheter og forpliktelser. Slike forhold kan gi grunnlag for nærmere vurdering av hvorvidt lånet kan fraregnes i bankens balanse. Tolga-Os Sparebank har ikke benyttet denne måten å overføre lån til VBK.

Porteføljen av lån formidlet av Tolga-Os Sparebank til EBK består av «Nye lån». For «Nye lån som innfrir lån i banken» er bankens vurdering av alle rettigheter og plikter til låneforholdet, herunder risiko og fortjenestepotensialet, er overført til EBK. Banken har ikke volum i kategorien «Løpende lån som overføres fra Tolga-Os Sparebank til EBK». Alle lån som er formidlet til EBK er derfor fraregnet bankens balanse.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

MÅLING

MÅLING TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til virkelig verdi av et annet instrument som praktisk tatt er det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

Det gjøres ikke fradrag for transaksjonskostnader ved fastsettelsen av virkelig verdi.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene/ kostnadene beregnes ved bruk av instrumentets effektive rente. Amortisert kost fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Hvis forventede tap er inkludert ved beregningen av effektiv rente så inkluderes forventet tap i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten med fradrag for avsetning for forventede tap.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og forventet tap beregnet etter reglene for nedskrivning av finansielle eiendeler.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn som ikke måles til virkelig verdi over resultatet, finansielle garantikontrakter, kontraktseiendeler og fordringer på leieavtaler omfattet.

Et finansielt instrument som ikke er kreditforringet vil ved førstegangs balanseføring få en avsetning for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap, og klassifiseres i steg 1.

12-måneders forventet tap er nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til mislighold som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen, vurdert som sannsynligheten for mislighold over gjenværende levetid for en eiendel eller gruppe av eiendeler, er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over hele den forventede levetiden til instrumentet hele den forventede levetiden til eiendelen, og eiendelen skal reklassifiseres til steg 2.

For utlån klassifisert i henholdsvis steg 1 og 2 beregnes renten basert på brutto balanseført verdi og avsetningen for tap er normalt modellbasert.

Dersom det oppstår en kredittforringelse, skal instrumentet flyttes til steg 3. Renteinntekter innregnes da basert på amortisert kost og tapsavsetningen settes normalt på individuell basis.

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Beregningen av komponentene som inngår i utregningen av forventet tap (ECL) utføres av ulike aktører. LOKALBANK har utkontraktert utvikling og drift av PD-modellene til Bankens systemleverandør Skandinavisk Data Center (SDC) og Experian. Experian utvikler og vedlikeholder den generiske PD-modellen, mens det benyttes en adferdsmodell utviklet av SDC. LGD og EAD-modellene er utviklet av SDC.

SDC har videreutviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Nedskrivningsmodellen er ytterligere beskrevet i note 2.

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verddivurdering og klassifisering av resultat-effekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

PRESENTASJON AV RESULTATPOSTER KNYTTET TIL FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI

Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, inkludert utbytte, medtas i regnskapet under «Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter» i den perioden de oppstår.

SIKRINGSBOKFØRING

Tolga-Os Sparebank benytter ikke sikringsbokføring.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på netto-grunnlag.

Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Tolga-Os Sparebank har ikke pengeposter i utenlandsk valuta. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre, og er vurdert til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpspris, inkludert avgifter /skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris over driftsmidlenes brukstid.

NEDSKRIVNING AV VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i varige driftsmidler og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrukket av salgskostnader og bruksverdi.

Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Fra 2021 vil banken følge prinsippene i IFRS 16 for regnskapsføring av leieavtaler.

INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Tilknyttede selskaper er enheter hvor banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Regnskapet inkluderer bankens andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tids-

punktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld, samt underskudd til fremføring.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Banken regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner, med unntak av fondsobligasjoner hvor skatteeffekten av rentekostnaden føres i ordinært resultat og konsernbidrag til mor- eller søsterselskap som blir resultatført.

PENSJONSFORPLIKTELSE

Pensjonskostnader og -forpliktelser følger IAS 19. Banken om-dannet i 2016 den kollektive ytelsesbaserte ordningen til innskuddsbasert ordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikringsselskap. Banken har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

FONDSOBLIGASJONSLÅN

Utstedte fondsobligasjoner hvor banken ikke er forpliktet til å utbetale renter tilfredsstillende definisjonen av en finansiell forpliktelse og klassifiseres følgelig som egenkapital i balansen. Renter presenteres som en reduksjon av annen egenkapital, mens skatteeffekten av rentene presenteres som reduksjon i skattekostnad.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i kontantstrømmer fra operasjonelle -, investerings-, og finansieringsaktiviteter etter direkte metode. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som alle inn- og utbetalinger knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder og kredittinstitusjoner, inn- og utbetalinger fra kortsiktige verdipapirer, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten.

Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra langsiktige verdipapirtransaksjoner, – samt investeringer i driftsmidler og eiendommer. Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter. Likvider omfatter kontanter og fordringer på Norges Bank.

Utsikt ned mot Storbakktjøna i Rødalen, Tynset, august 2021.

Foto: Per Roar Øian

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 2: Kredittrisiko

DEFINISJON AV MISLIGHOLD

Det følger av definisjon av mislighold at en kunde vil bli klassifisert som misligholdt dersom minst ett av følgende kriterier er oppfylt:

- Kunden har ett overtrekk som både overstiger en relativ- og absolutt grense i mer enn 90 sammenhengende dager. For både PM- og BM-kunder er den relative grensen lik 1 % av kundens samlede eksponeringer.
 - o For PM-kunder er den absolutte grensen lik 1.000 kroner
 - o For BM-kunder er den absolutte grensen lik 2.000 kroner
- Det er vurdert som sannsynlig at kunden ikke vil kunne innfri sine kredittforpliktelser overfor banken (unlikely to pay – UTP).
- Kunden er smittet av en annen kunde som er i mislighold i henhold til de to første kriteriene nevnt over.

EKSPONERING VED MISLIGHOLD (EAD)

Eksponering ved mislighold (EAD) beregnes av SDC og avhenger av type produkt, engasjementene deles inn i tre hovedprodukter:

- Lån
- Kreditter og rammer
- Garantier

For lån benyttes fremtidige terminbeløp til å beregne EAD hvor det er summen av de neddiskonterte terminbeløpene som utgjør EAD. EAD avhenger av hvorvidt lånet er i steg 1 eller 2. EAD i steg 1 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter neste 12 måneder, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen om 12 måneder.

EAD i steg 2 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter frem til forventet utløpsdato, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen ved lånets forventede utløp. For kreditter er EAD bestemt ut ifra benyttet kreditt, innvilget kreditt og tilhørende konverteringsfaktor på uutnyttet kreditt (Innvilget kreditt – Benyttet ramme). Følgende formel for beregning av EAD gjelder for kredittprodukter:

$$\text{EADKreditt} = \text{Benyttet ramme} + \text{Konverteringsfaktor} \times (\text{Innvilget kreditt} - \text{Benyttet ramme})$$

Ettersom konverteringsfaktoren på kredittprodukter er satt lik 1, vil tilhørende EAD alltid være lik innvilget kreditt. Ved å benytte en fast konverteringsfaktor lik 1 representerer dette en konservativ tilnærming sammenlignet med COREP hvor flere av disse produktene beregnes med en konverteringsfaktor som er lavere enn 1.

For garantier er EAD bestemt av garantirammen og tilhørende konverteringsfaktor. Konverteringsfaktoren for lånegarantier er lik 100 %, mens den er lik 50 % for betalingsgarantier, kontraktsgarantier og andre garantier. Konverteringsfaktorene

som benyttes i beregningen av EAD er de samme som brukes i COREP. Følgende formel for beregning av EAD gjelder for garantiprodukter:

$$\text{EAD}_{\text{Garantier}} = \text{Konverteringsfaktor} \times \text{Garantiramme}$$

TAP VED MISLIGHOLD (LGD)

Tap gitt mislighold (LGD) beregnes basert på historiske observerte tap som SDC har samlet. Mislighold er definert i kapittel 3.1. Følgende formel benyttes for å beregne LGD:

$$\text{LGD} = \text{LGBB} \times \text{Blancofaktoren} - \text{LGDB} \times \text{Blancofaktoren}$$

Blancofaktoren beregner andelen av en eksponering, som ikke dekkes av sikkerheter. Faktoren beregnes på alle eksponeringer ved hver beregning av nedskrivingsbehovet ut fra nedenstående formel, hvor EAD er eksponeringen og CLT er sikkerheten.

$$\text{Blancofaktoren} = \text{EAD} - \text{CLT} \quad \text{EAD Blancofaktoren} = \text{EAD} - \text{CLTEAD}$$

LGD Blanco (LGD_B) blir beregnet for hvert land og kundetype (privat og bedrift) og er basert på de faktiske eksponeringer (EAD), sikkerheter (CLT) og tap (LOSS) på den misligholdte porteføljen. Den beregnes ved at akkumulere på den misligholdte portefølje for den observerte perioden og deretter beregne den andel tapet utgjør av den ikke-sikrede eksponering

$$\text{LGDB} = \text{LOSSEAD} - \text{CLTLGDB} = \text{LOSSEAD} - \text{CLT}$$

SANNSYNLIGHET FOR MISLIGHOLD (PD)

PD-modellen estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Det er benyttet følgende definisjon av mislighold for utlån.

- Alle kunder med individuell nedskrivning før 2018 (inkl. NGAAP)
- alle kunder på nivå 3 med individuell nedskrivning etter 2017 (ekskl. NGAAP)
- alle kunder i 90 dages restanse
- alle kunder banken selv har satt i eksponeringskategorien «høyrisiko restanse»

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder (PD^{12mnd}). Totalmodellen består videre av to undermodeller, en adferdsmodell og en generisk modell, som vektet ulikt basert på varighet av kundeforhold og påløpt tid siden siste kredittsøk. Totalmodellen består utelukkende av den generiske modellen ved opprettelse av nytt kundeforhold og kunden ikke har hatt kundeforhold i banken tidligere, samt eksisterende kunder hvor kundeforholdet er kortere enn to måneder. Det vil kun bli benyttet adferdsmodell for eksisterende kunder hvor det har gått mer enn 13 måneder siden seneste generiske score. I alle andre tids-horisonter vil en kombinasjon av modellene benyttes. Dette beskrives nærmere i dokumentasjon av risikoklassifiseringsmodellene.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Generisk modell angir PD^{12mnd} basert på offentlig informasjon. For bedriftskunder består den generiske modellen av fire undermodeller, herunder enkeltpersonsforetak (ENK), foretak der eier direkte hefter for gjeld (ANS/DA), øvrige foretak med innlevert regnskap og øvrige foretak uten regnskap. For personkunder består den generiske modellen av fem undermodeller, hvorav fire er delt opp etter kundens alder (18-26 år, 27-42 år, 43-65 år og 66+ år) og den siste består av personer, uansett alder, med minst en aktiv betalingsanmerknning.

Adferdsmodellen angir PD^{12mnd} basert på observert adferd fra kundenes konto, transaksjoner og produktfordeling. Følgelig benytter denne modellen seg av informasjon om kundens adferd i banken og krever derfor en gitt tidshorisont med kundedata før den treer i kraft.

Modellene er bygd slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng og jo høyere samlet poeng en kunde tilegnes jo lavere PD får kunden

Modellene blir årlig validert og rekaliibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller. Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD liv). PD_{liv} er sannsynligheten for at kunden går i mislighold over hele engasjementets forventede løpetid. PD_{liv} beregnes basert på en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid. PD_{liv} beregnes på bakgrunn av en kundes risikoklasse, herunder bestemt av kundens PD^{12MND} , og engasjementets forventede løpetid. Kunder med flere engasjementer kan ha flere ulike PD_{liv} -verdier da engasjementene kan ha ulik forventet løpetid.

VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO (MIGRERING)

Ved opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det skjer en vesentlig økning i kredittrisikoen siden innregningen. Dersom kredittrisiko for et engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha økt vesentlig siden innregningen, skal engasjementet plasseres i steg 2.

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD siden innregning, herunder PD for neste 12 måneder ($PD_{FtF}^{12mnd_ini12}$) og/eller PD for forventet løpetid ($PD_{FtF}^{liv_ini}$). Følgende kriterier gjelder for vesentlig økning i kredittrisiko:

- For engasjement som hadde opprinnelig PD_{FtF}^{12mnd} ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) på mindre enn 1 %, er vesentlig økning definert som: $(PD_{FtF}^{12mnd}) > (PD_{FtF}^{12mnd_ini}) + 0,5\%$ og $(PD_{FtF}^{liv}) > (PD_{FtF}^{liv_ini}) * 2$

- For engasjement som hadde opprinnelig PD^{12mnd} ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) over eller lik 1 %, er vesentlig økning definert som: $(PD_{FtF}^{12mnd}) > (PD_{FtF}^{12mnd_ini}) + 2\%$ eller $(PD_{FtF}^{liv}) > (PD_{FtF}^{liv_ini}) * 2$

PD ved innregning ($PD^{12mndFtF_ini}$) ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) baserer seg på engasjementets første innsendte PD-verdi fra Experian.

Videre er det i tillegg to absolutte kriterier som alltid definerer en vesentlig økning i kredittrisiko:

- Konto er forbearance-markert i forbindelse med at kunden er i finansielle vanskeligheter
- Kontraktsmessige kontantstrømmer er mer enn 30 dager eller mer etter forfall

For engasjement i steg 1 beregnes det en modellberegnet nedskrivning (ECL) med sannsynlighet for mislighold kommende 12 måneder ($PD^{12mndFtF}$) (PD_{FtF}^{12mnd}). For alle engasjement i steg 2 gjøres det en modellberegnet nedskrivning (ECL) tilsvarende hele den forventede løpetiden til engasjementet, herunder ved bruk av sannsynlighet for mislighold i løpet av forventet løpetid (PD_{livFtF}) (PD_{FtF}^{liv}). Det foreligger imidlertid enkelte tilfeller hvor (PD_{livFtF}) (PD_{FtF}^{liv}) erstattes med ($PD^{12mndFtF}$) (PD_{FtF}^{12mnd})

- (PD_{FtF}^{liv}) erstattes med (PD_{FtF}^{12mnd}) når forventet løpetid er mindre enn et år
- (PD_{FtF}^{liv}) erstattes med (PD_{FtF}^{12mnd}) når (PD_{FtF}^{liv}) er mindre enn (PD_{FtF}^{12mnd})
- Videre erstattes ($PD_{FtF}^{liv_ini}$) med ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) når ($PD_{FtF}^{liv_ini}$) er mindre enn ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$)

Et engasjement som går i mislighold enten på grunn av betalingsmislighold (mer enn 90 dager) eller at banken markerer låntakeren som UTP, vil automatisk overføres til steg 3. Avsetning til tap blir da beregnet med PD lik 1 med mindre banken gjennomfører en manuell tapsberegning i IN Portalen eller egne modeller.

FORVENTET KREDITTAP BASERT PÅ FORVENTNINGER TIL FREMTIDEN

Etter IFRS 9-standard skal det tas høyde for flere mulige fremtidsscenarioer som kan påvirker tapene framover i tid. Det er ikke spesifisert en konkret tilnærming til dette utover at det skal gi et mest mulig forventningsrett resultat og at kostnad og kompleksitet i modelleringen må avveies mot den mulige forbedringen i presisjon.

I SDC sin ECL-modell benyttes en makrofaktor som skal hensynta denne effekten (faktoren for forventninger til fremtiden (FtF)). Det har vist seg vanskelig å utvikle gode makromodeller som ivaretar kompleksiteten i makroøkonomien og effekten på tap i bankene. Det er derfor valgt en enkel og robust tilnærming til modellering av makroeffekter basert på spesifisering av tre scenarioer. Disse representerer hhv. lav-, base- og høykonjunktur (30%, 55% og 15%)

Det er tatt utgangspunkt i sannsynlighetsovervekt med lavkonjunktur (30%) med bakgrunn i følgende argumentasjon:

- Vi har gått rett inn i en høykonjunktur etter krisen. Sannsynligheten for nedside er dermed høyere enn om vi startet på «bunnen» etter pandemien.
- Husholdninger har høy gjeldsbelastning, lite likvid formue og vil være sårbare for økte rentekostnader.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

- Eiendomsmarkedet på nærings siden er svært høyt priset. Samtidig har nordmenn tilpasset seg et liv med mer hjemmekontor. Dette kan gi lavere dekningsgrad i næringsbyggene, og dertil lavere leieinntekter, samtidig som finanskostnadene øker.
- Økte priser generelt sett gir både husholdninger og bedrifter en økt kostnadsbelastning.
- Økonomien er inne i en sterk høykonjunktur. Sannsynligheten for en nedgangskonjunktur etter hvert som toppen av kurven nærmer seg. Det er vanskelig å forutsi hvor nærme vi er toppen av denne "business cycle".

Tapsnivået i hver av scenarioene er hentet fra historiske tall fra bankene kombinert med bransjedata fra Norges Bank og finansstilsynet. Vektene vil endres avhengig av LOKALBANK sin framtidssyn. Dette vil sammenlignes med vektningen som implisitt ligger inne i PD- og LGD-verdiene som inngår i ECL-beregningen. Forskjellen i de to vektete resultatene gir opphav til makrofaktoren som benyttes av SDC for å estimere et forventningsrett fremadskuende resultat for ECL.

Makrofaktoren hensyntar forventninger til fremtiden (FtF) i ulike scenarier. FtF er en modell som angir en forventning til fremtiden basert på historiske tall for nedgangskonjunktur, oppgangskonjunktur og normalkonjunktur. Forventningen til fremtiden påvirkes av følgende faktorer

Arbeidsledighet, lønnsvekst, inflasjon, økte strømpriser, økte drivstoffpriser, økte priser på konsumvarer, boligpriser, priser næringsbygg, rentekostnader, gjeldsbelastning i norske husholdninger.

NEDSKRIVNINGER I STEG 3

Banken gjennomgår hele bedriftsporteføljen årlig, og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt eller dersom de har dårlig betalingshistorikk. Ved estimering av nedskrivning på enkelt kunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling, og for engasjementer i bedriftsmarkedet også markedssituasjonen for kunden, aktuell sektor og markedsforhold generelt. Muligheten for rekapitalisering, restrukturering og refinansiering vurderes også. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Kontantstrømmene estimeres som hovedregel over en periode tilsvarende forventet løpetid for den aktuelle kunden, eller gruppe av kunder dersom dette er likhetsstrekk knyttet til kundene. Banken avsetter for tap i steg 3 dersom kunden er kredittforringet. Ved vurdering av tapsavsetningen hefter det usikkerhet ved estimering av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsstillelse. Det vises til note 11 for oversikt over nedskrivning på utlån og garantier.

KREDITTRISIKO

Banken tar kreditttrisiko, som er risikoen for at motparten vil påføre banken et tap ved ikke å gjøre opp bankens tilgodehavende. Kreditteksponering er primært knyttet til utestående lån og gjeldspapirer. Det er også kreditttrisiko knyttet til «off-balance»

finansielle instrumenter som lånetilsagn, ubenyttet kreditt og garantier.

Se note 6-13 for vurdering av kreditttrisiko.

KLASSIFISERING

Sannsynlighet for mislighold brukes som mål på kredittkvalitet. Banken deler porteføljen inn i ti risikoklasser, basert på PD for hvert kredittengasjement, se den underliggende tabellen. Kredittforringede engasjementer (steg 3) er gitt en PD på 100 prosent. Bankens portefølje inndelt etter risikoklasser og steg er presentert i note 6.

Risikogruppe	Sannsynlighet for mislighold FRA	Sannsynlighet for mislighold TIL
lav	0,0000	0,0049
medium	0,0050	0,0299
høy	0,0300	0,9999

ENDRING I MODELLVERK SOM PÅVIRKER SAMMENLIGNINGSTALLENE

Ved at Tolga-Os Sparebank har gått ut av Eika-alliansen har dette medført endringer i IFRS 9 modellverket. Hovedelementene ser slik ut:

- Nye PD-scorekort fra Experian basert på eksterne data brukes i kredittsøknader. Erstatte Bisnode.
- Nye PD-scorekort fra SDC basert på interne adferdsdata brukes for eksisterende kunder. Vektes sammen med PD fra Experian. Erstatte Bisnode/Eika.
- Overordnet bilde av endrede komponenter i modellen ser slik ut:

Komponent	LOKALBANK	Eika-alliansen
ECL-beregning	SDC	SDC
PDini	Experian/SDC	Bisnode/Eika
PD12mnd	SDC	Bisnode/Eika
PDliv	SDC	Bisnode/Eika
LGD	SDC	Eika
EAD	SDC	SDC
Makrofaktor	LOKALBANK	Eika

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 3: ANVENDELSE AV ESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Estimater og skjønsmessige vurderinger vurderes løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer. For regnskapsavleggelsen benytter banken estimater og antagelser om fremtiden.

Regnskapsestimatene kan avvike fra de oppnådde resultater, men de er basert på beste estimat på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Estimater og antagelsene som har betydelig risiko for vesentlig å påvirke balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er behandlet nedenfor. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige skjønsmessige vurderingene, som bankens ledelse legger til grunn ved avleggelse av regnskapet.

NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Banken gjennomgår utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under risikostyring. Banken foretar individuell vurdering av nedskrivningsbehovet dersom det foreligger kredittforringelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og kredittforringelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet.

Eksempler på kredittforringelse vil være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente.

Øvrige nedskrivninger i steg 1 og 2 baserer seg på tapsestimater beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

VIRKELIG VERDI I IKKE AKTIVE MARKEDER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked (nivå 2 og 3) er verdsatt ved bruk av verdsettelsesteknikker, slike verdsettelsesteknikker vil være beheftet med usikkerhet. Verdsettelsesteknikker (for eksempel modeller) som er benyttet for å bestemme virkelig verdi er vurderes periodisk opp mot utvikling i verdi av lignende instrumenter, og gjennomførte transaksjoner i samme papir. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittisiko volatilitet og korrelasjoner må det benyttes estimater. Endring i forutsetningene om disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter.

Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

NOTE 4: KAPITALDEKNING

Tall i tusen kroner	Kapitaldekning		Konsolidert kapitaldekning inkl. andel samarb.gruppe
	2021	2020	2021
Grunnfond/Sparebankens fond	481.108	440.134	427.025
Fond for urealiserte gevinster (FUG)	54.974	52.873	55.776
Fond for vurderingsforskjeller (FVF)	480		
Utjevningfond	7.784	3.566	50.911
Egenkapitalbevis	40.000	40.000	53.102
Sum egenkapital	584.346	536.573	586.814
Immaterielle eiendeler			
Fradrag for forsvarlig verdsetting	- 666	- 638	- 781
Fradrag i ren kjernekapital	- 60.982	- 51.448	- 16.591
Ren kjernekapital	522.698	484.487	569.442
Fondsobligasjoner	25.000	25.000	31.010
Fradrag i kjernekapital			
Sum kjernekapital	547.698	509.487	600.452
Ansvarlige lån (tilleggskapital)	40.014	40.012	47.667
Fradrag i tilleggskapital			
Netto ansvarlig kapital	587.712	549.499	648.119

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Eksporeringskategori (vektet verdi)	Kapitaldekning morbank		Konsolidert kapitaldekning
	2021	2020	inkl. andel samarb.gruppe
Tall i tusen kroner			2021
Stater			31
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	29.638	31.277	39.082
Offentlig eide foretak			3
Institusjoner	26.457	33.400	41.893
Foretak	222.159	151.719	268.361
Massemarked			53.984
Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	1.682.467	1.562.993	1.909.474
Forfalte engasjement	41.667	27.361	43.103
Høyrisiko-engasjement	83.432	16.234	83.432
Obligasjoner med fortrinnsrett	19.094	15.597	24.419
Fordringer på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	14.490	43.455	14.490
Andeler i verdipapirfond		21.756	1.002
Egenkapitalposisjoner	73.686	64.778	68.375
Øvrige engasjement	125.717	125.377	129.433
Annet beregningsgrunnlag			15.963
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.318.807	2.093.947	2.693.045
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	214.146	198.555	228.170
Sum beregningsgrunnlag	2.532.953	2.292.502	2.921.215
Kapitaldekning i %	23,20 %	23,97 %	22,19 %
Kjernekapitaldekning	21,62 %	22,22 %	20,55 %
Ren kjernekapitaldekning i %	20,64 %	21,13 %	19,49 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	11,17 %	11,09 %	12,13 %
Betregningsgrunnlaget i % av forvaltningskapitalen	51,80 %	50,09 %	

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Tolga-Os Sparebank har en samarbeidsavtale med Eika Gruppen som løper ut 31.12.2021. Samarbeidet med Eika Boligkreditt løper videre til porteføljen er nedbetalt. I tillegg er det i 2021 inngått samarbeidsavtaler med Brage Finans og Verd Boligkreditt. Banken har en eierandel på 1,01 % i Eika Gruppen AS og på 0,67 % i Eika Boligkreditt AS. Eierandeler i Brage Finans er på 0,53 % og i Verd Boligkreditt er andelen på 0,37 %.

Hollfjellet, Tufsingdalen.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTE 5: RISIKOSTYRING

RISIKOSTYRING

Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle risiki. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom avkastning og risiko, og å minimere potensielle negative virkninger på bankens finansielle resultat. Bankens finansielle risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, samt å etablere passende risikorammer og -kontroller, og å overvåke overholdelsen gjennom bruk av pålitelige og oppdaterte informasjonssystemer. Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Ansvar for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikoområder, herunder retningslinjer for styring av risiko.

Banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring. Alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av banksjef i samråd med øvrige medlemmer i bankens ledelse.

Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

LIKVIDITETSRISIKO

Risikoen for at banken ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden øker drastisk. Ut ifra et bredere perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risiko for at banken ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendeler etter hvert som refinansieringsbehovet øker. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i bankens overordnede likviditetspolicy vedtatt av styret. Likviditetspolicyen gjennomgår minimum årlig. Bankens rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området. Bankens innskudd består primært av innskudd fra helkunder i bankens markedsområde.

Se note 14 for vurdering av likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser. Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta og aksjeprodukter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspredier, valutakurser og aksjepriser.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styrevedtatt policy for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponering innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til styre og ledelse.

Se note 14-17 for vurdering av markedsrisiko.

OPERASJONELL RISIKO

Risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil i prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens policy for operasjonell risiko og internkontroll. Det gjennomføres risikovurderinger både på overordnet nivå, men også innenfor ulike prosesser som banken til enhver tid er eksponert for. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. I tillegg til at det årlig foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreducerende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til ledelse og styret.

FORRETNINGSRISIKO

Risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko. Styring og kontroll med bankens forretningskikkrisiko er basert på bankens styrefastsatte policy. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, herunder gjennom en faglig god og redelig kundebehandling som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar bankens compliance-policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Aktiviteten på compliance-området har vært stor i senere år, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Banken har iverksatt spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

Spesielt rundt Covid-19

Som følge av nedstengingen av Norge i mars 2020 har banken fortsatt en ekstraordinær tapsavsetning på MNOK 2,4, beløpet er en modellberegnet tilleggsavsetning basert på høyrisiko bransjer. Banken måtte også gjøre rentejusteringer som har påvirket bankens rentenetto og totalresultat.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Senhøst ved Toljefossen.
Foto: Esten Inge Hilmarsen

NOTE 6: UTLÅN TIL KUNDER FORDELT PÅ NIVÅ FOR KREDITTKVALITET

2021

Pr klasse finansielt instrument	Brutto utlån – totalt			Herav utlån til	
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2.845.569	11.206	0	0	2.856.775
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	835.138	89.306	0	0	924.444
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	74.280	187.729	0	0	262.009
Misligholdt	7.997	5.143	36.574	0	49.714
Sum brutto utlån	3.762.984	293.384	36.574	0	4.092.942
Nedskrivninger	- 1.481	- 4.479	- 3.879	0	- 9.839
Sum utlån til balanseført verdi	3.761.503	288.905	32.695	0	4.083.103

Pr klasse finansielt instrument	Privatmarked			Herav utlån til	
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2.551.769	8.313			2.560.082
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	338.344	58.412			396.756
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	39.098	130.431			169.529
Misligholdt	758	5.143	28.425		34.326
Sum brutto utlån	2.929.969	202.299	28.425	0	3.160.693
Nedskrivninger	- 439	- 898	- 3.259		- 4.596
Sum utlån til balanseført verdi	2.929.530	201.401	25.166	0	3.156.097

Pr klasse finansielt instrument	Bedriftsmarked			Herav utlån til	
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	293.800	2.893			296.693
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	496.794	30.894			527.688
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	35.182	57.298			92.480
Misligholdt	7.239	0	8.149		15.388
Sum brutto utlån	833.015	91.085	8.149		932.249
Nedskrivninger	- 1.042	- 3.581	- 620	0	- 5.243
Sum utlån til balanseført verdi	831.973	87.504	7.529	0	927.006

Pr klasse finansielt instrument	Ubenyttede kreditter og garantier – totalt			Uben. kred. og garantier til	
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum ekspon.
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	209.489	2.076			211.565
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	58.240	3.451			61.691
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	477	1.592			2.069
Misligholdt	2.429	51	823		3.303
Sum ubenyttede kreditter og garantier	270.635	7.170	823	0	278.628
Nedskrivninger	- 143	- 143	- 397		- 683
Netto ubenyttede kreditter og garantier	270.492	7.027	426	0	277.945

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

2020

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	Brutto utlån			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Pr klasse finansielt instrument	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2.946.193	4.428	0		2.950.621
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	345.884	88.846	0		434.730
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	59.344	154.994	0		214.338
Misligholdt	0	0	41.891		41.891
Sum brutto utlån	3.351.421	248.268	41.891	0	3.641.580
Nedskrivninger	- 3.096	- 7.311	- 6.129		- 16.536
Sum utlån til balanseført verdi	3.348.325	240.957	35.762	0	3.625.044

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	Personmarkedet			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Pr klasse finansielt instrument	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2.546.904	4.428	0		2.551.332
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	150.150	81.009	0		231.159
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	21.049	84.011	0		105.060
Misligholdt	0	0	9.726		9.726
Sum brutto utlån	2.718.103	169.448	9.726	0	2.897.277
Nedskrivninger	- 516	- 2.204	- 639		- 3.359
Sum utlån til bokført verdi	2.717.587	167.244	9.087	0	2.893.918

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	Bedriftsmarkedet			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Pr klasse finansielt instrument	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	399.289	0	0		399.289
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99))	195.734	7.837	0		203.571
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	38.296	70.983	0		109.278
Misligholdt	0	0	32.165		32.165
Sum brutto utlån	633.318	78.820	32.165	0	744.303
Nedskrivninger	- 2.580	- 5.107	- 5.490		- 13.177
Sum utlån til bokført verdi	630.738	73.713	26.675	0	731.126

Uben. kred- og gar. fordelt på nivå for kredittkvalitet	Ubenyttede kreditter og garantier – totalt			Uben. kred. og garantier til virkelig verdi	Sum ekspon.
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Pr klasse finansielt instrument	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Uben. kred. og garantier til virkelig verdi	Sum ekspon.
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	198.651	5.297	0		203.948
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	33.181	3.149	0		36.330
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	8.456	8.617	0		17.073
Misligholdt	0	0	2.908		2.908
Sum ubenyttede kreditter og garantier	240.288	17.063	2.908	0	260.259
Nedskrivninger	- 134	- 392	0	0	- 526
Netto ubenyttede kreditter og garantier	240.154	16.671	2.908	0	259.733

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 7: FORDELING AV UTLÅN

	2021	2020
Utlån fordelt på fordringstyper		
Kasse-, drifts- og brukskreditter	375.663	322.740
Bygge lån	119.451	29.632
Nedbetalingslån	3.597.827	3.289.207
Brutto utlån på fordringer på kunder	4.092.941	3.641.579
Nedskrivning steg 1	- 1.481	- 3.007
Nedskrivning steg 2	- 4.962	- 7.399
Nedskrivning steg 3	- 3.396	- 6.129
Netto utlån og fordringer på kunder	4.083.102	3.625.044
Utlån formidlet av Eika Boligkreditt AS	519.073	600.242
Utlån formidlet av Verd Boligkreditt AS	0	0
Utlån inkl. Eika Boligkreditt AS og Verd Boligkreditt	4.602.175	4.225.286
Brutto utlån fordelt på geografi	2021	2020
Kontorkommunene	2.799.271	2.467.645
Øvrige kommuner i Fjellregionen	230.439	218.977
Øvrige	1.063.231	954.957
Sum	4.092.941	3.641.579

Fløløa i Svartåsen, Hodalen.
Foto: Esten Inge Hilmarsen

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 8: KREDITTFORRINGEDE LÅN

2021

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	18.590	2.746	15.844
Næringssektor fordelt:			
Primaærnæringer	0		0
Industri	0		0
Elektrisitet, gass, damp, vann			0
Bygg og anlegg	784	500	284
Varehandel			0
Eiendomsdrift-/omsetning	7.365	150	7.215
Øvrige næringer			0
Sum	26.739	3.396	23.343

Banken har ingen utlån i steg 3 hvor det ikke er foretatt nedskrivning på sikkerhetsstillelsen.
Tilsvarende tall for 2020 var 33 mill.kr.

2020

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	13.910	639	13.271
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk og fiske	0		0
Industri	0		0
Bygg, anlegg	18.063	600	17.463
Varehandel	0	0	0
Transport og lagring	0	0	0
Eiendomsdrift og tjenesteyting	18.119	4.890	13.229
Annen næring	0	0	0
Sum	50.092	6.129	43.963

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Kredittforringede lån	2021	2020
Brutto misligholdte lån – over 90 dager	26.217	28.897
Nedskrivning steg 3	- 3.153	- 5.474
Netto misligholdte lån	23.064	23.423
Andre kredittforringede lån	522	21.195
Nedskrivning steg 3	- 243	- 655
Netto kredittforringede ikke misligholdte lån	279	20.540
Netto mislighold og kredittforringede engasjement	23.343	43.963

Kredittforringede lån fordelt etter sikkerheter

Tall i tusen kroner	2021		2020	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån med pant i bolig	16.777	62,7 %	13.581	27,1 %
Utlån med pant i annen sikkerhet	9.838	36,8 %	33.636	67,2 %
Utlån til offentlig sektor	0	0,0 %	0	0,0 %
Utlån uten sikkerhet	124	0,5 %	2.875	5,7 %
Ansvarlig lånekapital	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum kredittforringede utlån	26.739	100 %	50.092	100 %

Prapawadee Changthongkham plukker blåbær ved Jutulhogget. Foto: Per Roar Øian

NOTE 9: FORFALTE OG KREDITTFORRINGEDE LÅN

	Ikke forfalte lån	Under 1 mnd	Over 1	Over 3	Over 6	Over 1 år	Sum forfalte lån	Kredittforringede lån	Sikkerhet for forfalte lån	Sikkerhet for kredittforr. lån
			tom 3 mnd	tom 6 mnd	tom 12 mnd					
2021										
Privatmarkedet	3.060.590	73.374	8.954	5.492	1.852	2.891	92.563	18.590	17.100	154.942
Bedriftsmarkedet	919.579	12.060	0	1.937		6.212	20.209	8.149	14.600	22.043
Totalt	3.980.169	85.434	8.954	7.429	1.852	9.103	112.772	26.739	31.700	176.985
2020										
Privatmarkedet	2.828.383	47.885	8.767	3.854	2.353	6.035	68.894	13.891	12.771	8.100
Bedriftsmarkedet	700.199	9.645	0	0	17.229	17.229	44.103	33.199	15.602	15.715
Totalt	3.528.582	57.530	8.767	3.854	19.582	23.264	112.997	47.090	28.373	23.815

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 10: EKSPONERING PÅ UTLÅN

2021		Nedskrivn.	Nedskrivn.	Nedskrivn.	Ubenyttede		Nedskrivn.	Nedskrivn.	Nedskrivn.	Maks kreditt-
Tall i tusen kroner	Brutto utlån	steg 1	steg 2	steg 3	kreditter	Garantier	steg 1	steg 2	steg 3	eksponering
Personmarkedet	3.160.693	- 439	- 898	- 3.259	142.096	13.422	- 13		- 30	3.311.572
Bedriftsmarkedet:										
Primærnæringer	367.836	- 430	- 1.169	0	36.876	310	- 34	- 20	0	403.369
Industri	21.860	- 99	- 26	0	3.390	0	- 1	- 4	0	25.120
Elektrisitet, gass, damp, vann	7.301	- 5			1.501	0	- 1			8.796
Bygg, anlegg	81.054	- 62	- 51	- 500	25.884	6.271	- 19	- 19	0	112.558
Varehandel	70.119	- 117	- 90	0	24.172	7.022	- 29	- 40	0	101.037
Transport og lagring	15.673	- 8	- 128	0	792	1.636	- 3		0	17.962
Eiendomsdrift og tjenesteyting	280.329	- 296		- 120	13.069	1.323	- 19	- 24	- 367	293.895
Øvrige næringer	88.076	- 25	- 2.117	0	12.458	1.200	- 24	- 37	0	99.514
Sum	932.248	- 1.042	- 3.581	- 620	118.142	17.762	- 130	- 144	- 367	1.062.268
Som eksponering	4.092.941	- 1.481	- 4.479	- 3.879	260.238	31.184	- 143	- 144	- 397	4.373.840

2020		Nedskrivn.	Nedskrivn.	Nedskrivn.	Ubenyttede		Nedskrivn.	Nedskrivn.	Nedskrivn.	Maks kreditt-
Tall i tusen kroner	Brutto utlån	steg 1	steg 2	steg 3	kreditter	Garantier	steg 1	steg 2	steg 3	eksponering
Personmarkedet	2.894.278	- 516	- 2.204	- 639	116.610	13.150	- 10	- 75	0	3.020.594
Næringssektor fordelt:										
Primærnæringer	304.407	- 360	- 321	0	32.306	1.532	- 18	- 7	0	337.539
Industri	26.865	- 25	- 101	0	10.566	951	- 11	- 11	0	38.234
Bygg, anlegg	91.066	- 72	- 347	- 600	17.187	5.826	- 6	- 161	0	112.893
Varehandel	49.057	- 151	- 1.112	0	26.370	7.022	- 74	- 90	0	81.022
Transport og lagring	17.618	- 18	- 546	0	1.342	1.690	- 1	- 3	0	20.082
Eiendomsdrift og tjenesteyting	198.953	- 1.905	- 2.678	- 4.890	10.274	1.908	- 5	- 45	0	201.612
Annen næring	59.335	- 49	- 3	0	13.525	0	- 6	0	0	72.802
Sum	3.641.579	- 3.096	- 7.312	- 6.129	228.180	32.079	- 131	- 392	0	3.884.778

NOTE 11: NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN, UBENYTTETE KREDITTER OG GARANTIER

Etter IFRS 9 er bankens utlån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier gruppert i tre steg basert på misligholdssannsynlighet (PD) på innregningstidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynlighet på balansedagen. Fordeling mellom steg foretas for det enkelte lån eller engasjement med misligholdssannsynlighet på balansedagen.

Tabellene under spesifiserer endringene i periodens nedskrivninger og brutto balanseførte utlån, garantier og ubenyttede trekkrettigheter for hvert steg, og inkluderer følgende element:

Overføring mellom steg som skyldes endring i kreditt-risiko, fra 12 måneders forventet kreditttap i steg 1 til kreditttap over forventet levetid i steg 2 og steg 3.

- Økning i nedskrivninger ved utstedelse av nye utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Reduksjon i nedskrivninger ved fraregning av utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Økn. eller red. i nedskrivninger som skyldes endringer i inputvariabler, beregningsforutsetninger, makro-økonomiske forutsetninger og effekten av diskontering.

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder – personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	526	2.279	639	3.443
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	140	- 482	0	- 343
Overføringer til steg 2	- 41	351	0	311
Overføringer til steg 3	0	- 386	890	504
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	41	7	1.503	1.550
Utlån som er fraregnet i perioden	- 85	- 375	- 353	- 813
Konstaterte tap				0
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	- 25	- 323	- 30	- 377
Andre justeringer	- 116	- 173	611	321
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2021	439	898	3.259	4.596

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder – personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2021	2.710.162	173.613	9.726	2.893.502
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	62.784	- 61.811	- 973	0
Overføringer til steg 2	-106.335	106.335	- 0	0
Overføringer til steg 3	0	- 9.780	9.780	- 0
Nye utlån utbetalt	808.501	44.255	10.106	862.863
Utlån som er fraregnet i perioden	- 545.171	- 50.308	- 193	- 595.672
Konstaterte tap				0
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2021	2.929.942	202.304	28.447	3.160.693

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder – bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	2.561	5.026	5.490	13.077
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	127	- 854	0	- 727
Overføringer til steg 2	-59	741	0	682
Overføringer til steg 3	0	- 88	500	412
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	75	34	- 30	79
Utlån som er fraregnet i perioden	- 97	- 413	- 3.638	- 4.148
Konstaterte tap				0
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	- 115	115	- 1.702	- 1.702
Andre justeringer	- 1.450	- 981	0	- 2.430
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2021	1.042	3.581	620	5.243

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder – bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2021	636.058	79.854	32.165	748.077
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	59.805	-59.805	0	-0
Overføringer til steg 2	- 60.783	60.783	- 0	- 0
Overføringer til steg 3	0	- 784	784	0
Nye utlån utbetalt	- 275.117	- 7.732	0	- 282.850
Utlån som er fraregnet i perioden	- 77.145	3.267	- 24.800	- 98.678
Konstaterte tap				0
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2021	833.053	91.046	8.149	932.249

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	131	392	0	522
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	13	- 274	0	- 261
Overføringer til steg 2	- 4	94	0	90
Overføringer til steg 3	0	- 0	0	- 0
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	19	12	397	428
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	- 23	- 89	0	- 113
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	- 26	- 8	0	- 35
Andre justeringer	32	18	0	51
Nedskrivninger pr. 31.12.2021	142	143	397	682

31.12.2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseførte engasjement pr. 01.01.2021	232.558	13.411	1.986	247.956
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	13.819	- 13.819	0	0
Overføringer til steg 2	- 3.510	3.510	- 15	- 15
Overføringer til steg 3	0	- 15	- 15	- 29
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	76.444	1.087	153	77.684
Engasjement som er fraregnet i perioden	- 47.304	1.602	- 1.267	- 46.969
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2021	272.008	5.777	843	278.628

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	2021	2020
Endring i perioden i steg 3 på utlån	4.205	-1.488
Endring i perioden i steg 3 på garantier	- 342	0
Endring i perioden i forventet tap steg 1 og 2	- 223	-5.660
Konstaterte tap i perioden, der det tidligere er foretatt nedskrivninger i steg 3	-8.996	-1.376
Konstaterte tap i perioden, der det ikke er foretatt nedskrivninger i steg 3	-2.455	- 930
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	4.984	1.084
Tapskostnader i perioden	- 2.827	- 8.370

Borrtjøna i Rødalen, Tynset, august 2021. Storborren i bakgrunnen. Foto: Per Roar Øian

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 12: STORE ENGASJEMENT

Pr. 31.12.2021 utgjorde de 10 største konsoliderte kredittengasjementene 6,57 % (2020: 4,98 %) av brutto engasjement. Banken har ett engasjement som blir rapportert som stort engasjement, mer enn 10,0 % av ansvarlig kapital. Det aktuelle kredittengasjementet utgjør 11,06 % av netto ansvarlig kapital.

	2021	2020
10 største engasjement	268.959	181.362
Totalt brutto engasjement	4.092.941	3.641.579
i % brutto engasjement	6,57 %	4,98 %
Netto ansvarlig kapital	587.712	549.499
i % ansvarlig kapital	45,76 %	33,00 %
Største engasjement utgjør	11,06 %	5,18 %

Brutto engasjement inkluderer utlån til kunder (før nedskrivning), ubenyttede kredittrammer og garantiansvar. Engasjementsbeløpet er før risikovekting og sikkerheter.

NOTE 13: SENSITIVITET

Avsatte tap på utlån, kreditter og garantier	Basis	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Steg 1	1.314	1.365	1.454	1.447	1.355
Steg 2	2.255	2.128	2.407	2.892	2.077

Tapsavsetningene i denne noten knytter seg til de modellberegnete tapsavsetningene for engasjementer i steg 1 og 2. Eventuelle tilleggsavsetninger og tapsavsetninger for engasjementer i steg 3 er holdt utenfor.

Basis

Nedskrivninger i steg 1 og 2 som beregnet i nedskrivningsmodellen.

Scenario 1: Ingen påvirkning fra makromodell

Scenarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en konstant «forventning til fremtiden». Det betyr at scenarioet beskriver en forventning om «ingen endringer i økonomien» frem i tid. Scenarioet kan med fordel benyttes til å vurdere konsekvensene av framtidforventningene i de geografiske områder eller bransjer, som har større justeringer.

Scenario 2: Full løpetid på alle avtaler

Scenarioet behandler alle fasiliteter med full løpetid og simulerer hvordan nedskrivningen vil endres hvis alle fasiliteter anvender kontraktuell løpetid. Nedskrivningsmodellen benytter ellers for steg 1 ett års løpetid og for steg 2 en gjennomsnittlig forventet løpetid ved beregning av nedskrivninger.

Scenario 3: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 4: PD 12 mnd. redusert med 10 %

Endringen, som følge av et 10% fall i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved et isolert fall i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordelingen og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 14: LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke er i stand til å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser. Det er i hovedsak 3 områder som har innvirkning på likviditetsrisiko:

1) balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpsfart og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov.

2) likviditeten i markedet: Denne er vurdert til god.

3) kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige element i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet.

2021

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						43.181	43.181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						72.622	72.622
Netto utlån til og fordringer på kunder	76.037	46.151	38.120	278.296	3.654.337	- 9.839	4.083.102
Obligasjoner, sertifikat og lignende		20.160	25.105	490.991			536.256
Finansielle derivater							0
Øvrige eiendeler						155.075	155.075
Sum eiendeler	76.037	66.311	63.225	769.287	3.654.337	261.039	4.890.236
Gjeld til kredittinstitusjoner				6.015			6.015
Innskudd fra og gjeld til kunder		276.103				3.463.909	3.740.012
Obligasjonsgjeld			50.092	413.420			463.512
Finansielle derivater							0
Øvrig gjeld						31.337	31.337
Ansvarlig lånekapital		40.014					40.014
Sum gjeld	0	316.117	50.092	419.435	0	3.495.246	4.280.890
Netto	76.037	- 249.806	13.133	349.852	3.654.337	- 3.234.207	609.346

2020

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						6.452	6.452
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						285.438	285.438
Netto utlån til og fordringer på kunder	7.475	12.802	47.709	247.465	3.309.593		3.625.044
Obligasjoner, sertifikat og lignende	10.027	54.178	93.374	323.202	0	0	480.781
Finansielle derivater							0
Øvrige eiendeler						179.370	179.370
Sum eiendeler	17.502	66.980	141.083	570.667	3.309.593	471.260	4.577.085
Gjeld til kredittinstitusjoner		60.163					60.163
Innskudd fra og gjeld til kunder		228.921				3.404.388	3.633.309
Obligasjonsgjeld			50.066	200.199		0	250.265
Finansielle derivater							0
Øvrig gjeld						29.360	29.360
Ansvarlig lånekapital					40.012		40.012
Sum gjeld	0	289.084	50.066	200.199	40.012	3.433.748	4.013.109
Netto	17.502	- 222.104	91.017	370.468	3.269.581	- 2.962.488	563.976

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 15: VALUTARISIKO

Tolga-Os Sparebank har ingen beholdning av utenlandsk valuta.
Banken mottar månedlige fakturaer fra vår danske datasentral (Skandinavisk Data Center – SDC) i danske kroner. Det blir ikke inngått noen form for terminkontrakter på danske kroner, valutakursen på betalingstidspunktet legges derfor til grunn ved bokføringen av fakturaene i bankens regnskap. Totalt utgjør disse fakturaene ca. 6,7 mill. danske kroner pr år..

NOTE 16: KURSRIKISO

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer banken har investert i. Banken har etablert rammer for disse investeringstypene. Investeringer ut over rammene skal godkjennes av bankens styre

NOTE 17: RENTERISIKO

Bankens utlån og finansiering er i all hovedsak i flytende rente. Dette fører til en avgrenset eksponering mot endringer i markedsrente. Banken har for tiden ikke kundeengasjement med fast rente.

2021

Tidspunkt fram til endring av rentevilkår	Rentebinding 0-1 mnd	Rentebinding 1-3 mnd	Rentebinding 3 mnd - 1 år	Rentebinding 1-5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Tall i tusen kroner							
Kontanter og kontantekvivalenter						4.903	4.903
Utlån til og fordr. på kredittinstitusjoner og sentralbanker	110.899						110.899
Netto utlån til og fordringer på kunder		4.083.102					4.083.102
Obligasjoner, sertifikat og lignende	115.161	421.095					536.256
Finansielle derivater							0
Øvrige eiendeler						155.076	155.076
Sum eiendeler	226.060	4.504.197	0	0	0	159.979	4.890.236
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner		6.015				0	6.015
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.740.012					0	3.740.012
Obligasjonsgjeld	75.171	388.340					463.511
Finansielle derivater							0
Øvrig gjeld						31.337	31.337
Ansvarlig lånekapital		40.014					40.014
Sum gjeld	3.815.183	434.369	-	-	-	31.337	4.280.889
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteekspo. eiendeler og gjeld	- 3.589.123	4.069.828	0	0	0	128.642	609.347

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

2020

Tidspunkt fram til endring av rentevilkår	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Uten rente-	
Tall i tusen kroner	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	over 5 år	eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter						6.452	6.452
Utlån til og fordr. på kredittinstitusjoner og sentralbanker	285.438						285.438
Netto utlån til og fordringer på kunder		3.625.044					3.625.044
Obligasjoner, sertifikat og lignende	30.142	450.639					480.781
Finansielle derivater							0
Øvrige eiendeler						179.370	179.370
Sum eiendeler	315.580	4.075.683	0	0	0	185.822	4.577.085
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner		60.163				0	60.163
Innskudd fra og gjeld til kunder		3.633.309					3.633.309
Obligasjonsgjeld		250.265					250.265
Finansielle derivater							0
Øvrig gjeld						29.360	29.360
Ansvarlig lånekapital		40.012					40.012
Sum gjeld	0	3.983.749	0	0	0	29.360	4.013.109
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteekspos. eiendeler og gjeld	315.580	91.934	0	0	0	156.462	563.976

Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i forbindelse med banken sin utlåns- og innlånsvirksomhet.

Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for banken sin aktiva- og passivaside ikke er sammenfallende.

Renterisiko pr 31.12.2021

Eiendeler	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko ved 1 % endring
Utlån til kredittinstitusjoner – flytende rente	72.621	0,00	(2,0)
Utlån til kredittinstitusjoner – fast rente			-
Utlån til kunder – flytende rente	4.092.941	0,12	(4.722,6)
Utlån til kunder – fast rente			-
Rentebærende verdipapirer	536.256	0,15	(804,4)
Gjeld			
Innskudd fra kredittinstitusjoner – flytende rente	6.015	0,15	9,0
Utlån til kredittinstitusjoner – fast rente			-
F-lån fra Norges Bank			-
Innskudd fra kunder – flytende rente	3.740.012	0,12	4.488,0
Innskudd fra kunder – fast rente			-
Verdipapirgjeld (inkl. ansvarlige lån)	503.526	0,15	755,3
Utenom balansen			
Renterisiko i derivater (aktivasikring)			-
Renterisiko i derivater (passivasikring)			-
Sum renterisiko			(276,7)

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding.

En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,3 millioner kroner.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 18: NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINTEKTER

	2021	2020	Gjennomsn. rentesats 2021	Gjennomsn. rentesats 2020
Renteinntekter og lignende inntekter				
Renter og lign. inntekter av utlån til og fordr. på kredittinstit. (amortisert kost)	523	1.096	0,24 %	0,35 %
Renter og lign. inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	116.999	121.088	2,86 %	3,22 %
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi)	0	0	0,00 %	0,00 %
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer (virkelig verdi)	4.996	3.880	0,94 %	1,13 %
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0	4	--	--
Sum renteinntekter og lignende inntekter	122.518	126.068		
Rentekostnader og lignende kostnader				
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner (amortisert kost)	187	346	1,04 %	0,38 %
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder (amortisert kost)	21.942	35.445	0,58 %	1,02 %
Renter og lign kostnader på utstedte verdipapirer (amortisert kost)	4.717	5.249	1,47 %	1,86 %
Renter og lign kostnader på ansvarlig lånekapital (amortisert kost)	1.056	1.253	2,64 %	3,01 %
Renter og lign kostnader på fondsobligasjonskapital (amortisert kost)	0	0	--	--
Andre rentekostn og lign kostnader	2.771	2.294	--	--
Sum rentekostnader og lignende kostnader	30.673	44.587		
*Gjennomsnittlig rentesats er beregnet for effektiv rente				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	91.845	81.481		
Andre rentekostnader og lignende kostnader				
Bankenes Sikringsfond – Bidrag til innskuddsgarantifondet	2.678	2.247		
Bankenes Sikringsfond – Bidrag til krisetiltaksfondet	20	20		
Rentekostnader skatteoppgjøret	0	27		
IFRS 16 rentekostnad	73			
Sum andre rentekostnader og lignende kostnader	2.771	2.294		

Hummelfjell hyttegrend.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Måssåbua med Hummelfjellet i bakgrunnen.
Foto: Esten Inge Hilmarsen

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 19: ANDRE INNTEKTER

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2021	2020
Garantiprovisjon	395	431
Formidlingsprovisjoner	1.178	897
Provisjoner fra Eika Boligkreditt	6.015	3.656
Betalingsformidling	9.376	9.938
Verdipapirforvaltning	1.310	0
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	6.796	6.915
Andre provisjons- og gebyrinntekter	571	2.006
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	25.641	23.843
Provisjonskostnader	2021	2020
Garantiprovisjon	0	0
Betalingsformidling	3.260	3.479
Andre gebyr- og provisjonskostnader	0	0
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3.260	3.479
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	2021	2020
Netto gevinst/tap på utlån og fordringer	0	0
Netto gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	- 1.585	- 477
Netto gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	1.223	- 253
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	0	0
Netto gevinst/tap på valuta	414	342
Netto gevinst/tap på finansielle instrument	52	- 388
Andre driftsinntekter	2021	2020
Driftsinntekter faste eiendommer	606	548
Andre driftsinntekter	0	0
Sum andre driftsinntekter	606	548
Utbytte	2021	2020
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	6.613	7.841
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	- 586	0
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	0	0
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	6.027	7.841
Sum netto andre driftsinntekter	29.066	28.365

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 20: LØNN OG ANDRE PERSONALKOSTNADER

Lønn og andre personalkostnader	2021	2020
Lønn	19.971	18.239
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	3.351	2.925
Pensjoner	1.363	1.349
Sosiale kostnader	601	726
Sum lønn og andre personalkostnader	25.286	23.239

2021					
Funksjon	Lønn	Honorar	Andre ytelser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2021
Banksjef	1.539			168	1.707
Sum ledende ansatte	1.539	0	0	168	1.707
Styrets leder		147			147
Styrets øvrige medlemmer		438			438
Sum styret	0	585	0	0	585
Generalforsamlingens medlemmer		97			97
Sum generalforsamlingen	0	97	0	0	97

2020					
Funksjon	Lønn	Honorar	Andre ytelser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2021
Banksjef	1.539			162	1.701
Sum ledende ansatte	1.539	0	0	162	1.701
Styrets leder		138			138
Styrets øvrige medlemmer		379			379
Sum styret	0	517	0	0	517
Generalforsamlingens medlemmer		38			38
Sum generalforsamlingen	0	38	0	0	38

2021		Lån/kreditter garantier
Funksjon		
Banksjef		0
Øvrige ansatte		25.196
Sum ansatte		25.196
Styrets leder		600
Styrets øvrige medlemmer		1.108
Selskaper hvor styrets medlemmer er ansvarlig medlem eller styremedlem		1.677
Sum styret		3.385
Generalforsamlingens medlemmer		2.153
Sum generalforsamlingen		2.153

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

2020	Lån/kreditter
Funksjon	garantier
Banksjef	0
Øvrige ansatte	29.922
Sum ansatte	29.922
Styrets leder	600
Styrets øvrige medlemmer	1.146
Selskaper hvor styrets medlemmer er ansvarlig medlem eller styremedlem	1.430
Sum styret	3.176
Generalforsamlingens medlemmer	2.434
Sum generalforsamlingen	2.434

Leder i valgkomiteen får en godtgjørelse på kr 5.500,- pr. år, pluss kr 1.700,- pr. møte.

Medlem i valgkomiteen får en godtgjørelse på kr 1.700,- pr. møte.

Banksjef har en plikt til å fratre stillingen ved fylte 70 år, og uten avtale om kompensasjon for tidlig pensjonering. Det er 6 mnd. gjensidig oppsigelsestid. Banksjef har innskuddsbasert pensjonsordning på lik linje med de andre ansatte i banken.

Dersom styret ber banksjef om å fratre sin stilling, har banksjefen rett på etterlønn i 12 mnd. fra det tidspunktet han fratrer.

	2021	2020
Antall årsverk i banken pr. 31.12.	30,2	30,2
Kostnader til rentesubsidiering av lån til ansatte i regnskapsåret	0	148

NOTE 21: ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader	2021	2020
Kjøp eksterne tjenester	8.646	4.552
Ekstern revisjon	1.052	1.112
IT-kostnader	15.761	16.529
Leide lokaler	213	592
Eide lokaler	956	
Kontorrekvisita, porto, telekostnader	2.149	1.643
Reiser	43	18
Markedskostnader	1.360	2.307
Formueskatt	831	
Andre driftskostnader	2.834	2.359
Sum andre driftskostnader	33.845	29.112

Honorar til ekstern revisor (inkl. mva.)

Lovpålagt revisjon	412	375
Merarbeid revisjon	580	737
Konsulenthonorar	60	0
Sum andre tjenester	640	737
Sum kostnader til ekstern revisjon	1.052	1.112

Gammel furu i Flensdalen.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 22: SKATTER

	2021	2020
Betalbar inntektsskatt		
Resultat før skattekostnad	64.752	74.600
Permanente forskjeller	- 11.673	- 32.855
Renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapitalen	- 1.142	- 1.266
Virkning av implementering IFRS 9	0	- 5.525
Endring i midlertidige forskjeller	- 1.059	4.792
Sum skattegrunnlag	50.878	39.746
Betalbar skatt	12.720	9.937
Årets skattekostnad		
Betalbar inntektsskatt	12.720	9.937
Formuesskatt (andre driftskostnader fra 2021)	0	818
Skatteeffekt implementering IFRS 9 ført mot egenkapitalen 01.01.2018	0	1.381
Endring utsatt skatt over resultatet	- 115	- 1.149
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	- 61	- 43
Årets skattekostnad	12.544	10.944
Resultat før skattekostnad	64.752	74.600
25 % skatt av:		
Resultat før skattekostnad	16.188	18.650
Permanente forskjeller	- 3.583	- 8.481
Formuesskatt	0	818
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	- 61	- 43
Skattekostnad	12.544	10.944
Effektiv skattesats (%)	19 %	15 %
Endring balanseført utsatt skatt:		
Balanseført utsatt skatt 01.01.	236	1.385
Skattevirkning overgang IFRS	0	- 1.381
Resultatført i perioden	- 115	232
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	0	0
Balanseført utsatt skatt 31.12.	121	236
Utsatt skatt		
Driftsmidler	- 459	- 456
Pensjonsforpliktelse	1.356	1.619
Balanseførte leieavtaler	- 21	0
Avsetning til forpliktelser	- 393	- 945
Rentebærende verdipapir tilgjengelig for salg	- 362	18
Sum utsatt skatt	121	236
Resultatført utsatt skatt		
Driftsmidler	- 3	- 32
Pensjonsforpliktelse	- 263	- 262
Balanseførte leieavtaler	- 21	0
Rentebærende verdipapir tilgjengelig for salg	- 380	50
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (ECL 12 mnd)	0	- 354
Avsetning til forpliktelser	553	830
Sum endring utsatt skatt	- 115	232

Kyrkjekletten, Alvdal.
Foto: Per Roar Øian

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 23: KATEGORIER AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

2021		Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt
Tall i tusen kroner	Amortisert kost			
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter (Norges Bank)	43.181			43.181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	72.622			72.622
Utlån til og fordringer på kunder	4.083.102			4.083.102
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		536.256		536.256
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		16.817	111.904	128.721
Finansielle derivater	0			0
Sum finansielle eiendeler	4.198.905	553.073	111.904	4.863.882
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	6.015			6.015
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.740.012			3.740.012
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	463.512			463.512
Ansvarlig lånekapital	40.014			40.014
Finansielle derivater	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	4.249.553	0	0	4.249.553
2020 (Unoterte banker, se neste side)		Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt
Tall i tusen kroner	Amortisert kost			
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter	6.452			6.452
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	285.438			285.438
Utlån til og fordringer på kunder	3.625.044			3.625.044
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		480.781		480.781
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		48.257	106.784	155.041
Finansielle derivater	0	0	0	0
Sum finansielle eiendeler	3.916.934	529.038	106.784	4.552.756
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	60.163			60.163
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.633.309			3.633.309
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	250.265			250.265
Ansvarlig lånekapital	40.012			40.012
Finansielle derivater	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	3.983.749	0	0	3.983.749

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 24: VIRKELIG VERDI FINANSIELLE INSTRUMENTER

Virkelig verdi og bokført verdi finansielle eiendeler og gjeld	2021		2020	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler bokført til amortisert kost				
Kontanter og kontantekvivalenter (Norges Bank)	43.181	43.181	6.452	6.452
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	72.622	72.622	285.438	285.438
Utlån til kunder	4.083.102	4.083.102	3.625.044	3.625.044
Sum eiendeler vurdert til amortisert kost	4.198.905	4.198.905	3.916.934	3.916.934
Gjeld bokført til amortisert kost				
Innskudd fra kunder	3.740.012	3.740.012	3.633.309	3.633.309
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	463.512	463.512	250.265	250.265
Ansvarlig lånekapital	40.014	40.014	40.012	40.012
Sum gjeld vurdert til amortisert kost	4.243.538	4.243.538	3.923.586	3.923.586

Utlån til kunder er utsatt for markedskonkurranse. Dette vil si at mulige merverdier i utlånsporteføljen ikke vil kunne opprettholdes over lengre tid. Videre foretas det løpende nedskrivninger for tap på porteføljen. Amortisert kost kan derfor anses for å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Nivåfordeling finansielle instrumenter	NIVÅ 1		NIVÅ 2		NIVÅ 3		Total
	Verdsettingsteknikk Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettingsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettingsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettingsteknikk basert på ikke observerbare markedsdata			
2021							
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet			553.073				553.073
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)					111.904		111.904
Sum eiendeler	0	553.073			111.904		664.977

Brattfalltjønnå, Tufsingdalen.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Sum aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	2021	2020
Balansført verdi 01.01.	107.037	83.536
Tilgang	1.416	170
Avgang	- 10	- 1.326
Utvidet resultat OCI	3.566	26.623
Aksje tilknyttet selskap flyttet til note 28	0	- 1.966
VN Forvaltning Salgsproveny	- 105	0
Nedskrivning	0	0
Realisert kurstap	0	0
Balansført verdi 31.12.	111.904	107.037

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTAL	
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettingsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettingsteknikk basert på ikke obser- bare markedsdata	
2021				
			Kursendring	
Sensivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	- 20 %	- 10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	0	0	0	0
Verdipapirer til virkelig verdi over				
Utvidet resultat (OCI)	89.523	100.714	123.094	134.285
Sum eiendeler	89.523	100.714	123.094	134.285
2020				
			Kursendring	
Sensivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	- 20 %	- 10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	0	0	0	0
Verdipapirer til historisk kostpris (strategiske aksjer)	85.630	96.333	117.741	128.444
Sum eiendeler	85.630	96.333	117.741	128.444

Virkelig verdimålinger og -opplysninger klassifisert etter nivå.

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi.

I Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder.

I nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier.

Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata. Verdsettelsen av Eika Boligkreditt AS er basert på en vurdering av egenkapitalen i selskapet.

Verdsettelsen av Eika Gruppen AS tar utgangspunkt i oppnådd salgssum 2022.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 25: SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

2021	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	108.397	107.729	107.729
Kommune / fylke	147.144	147.185	147.185
Bank og finans	90.326	90.401	90.401
Obligasjoner med fortrinnsrett	191.017	190.941	190.941
Sum obligasjonsportefølje	536.884	536.256	536.256
Herav børsnoterte verdipapir			481.599
2020	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	76.077	75.917	75.917
Kommune / fylke	154.384	154.387	154.387
Bank og finans	94.287	94.502	94.502
Obligasjoner med fortrinnsrett	155.790	155.975	155.975
Sum obligasjonsportefølje	480.538	480.781	480.781
Herav børsnoterte verdipapir			434.699

Bankens obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultatet.

2021

Kredittkvalitet Sertifikater og obligasjon

Pr. klasse finansielt instrument:	Obligasjonsportefølje			Herav obligasjoner	
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	til virkelig verdi	Sum obligasjoner
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	536,256			536,256	536,256
Middels risiko (risikoklasse 4-7)					
Høy risiko (risikoklasse 8-10)					
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)					
Sum obligasjonsportefølje	536,256	0	0	536,256	536,256

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 26: AKSJER, EGENKAPITALBEVIS OG FOND TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

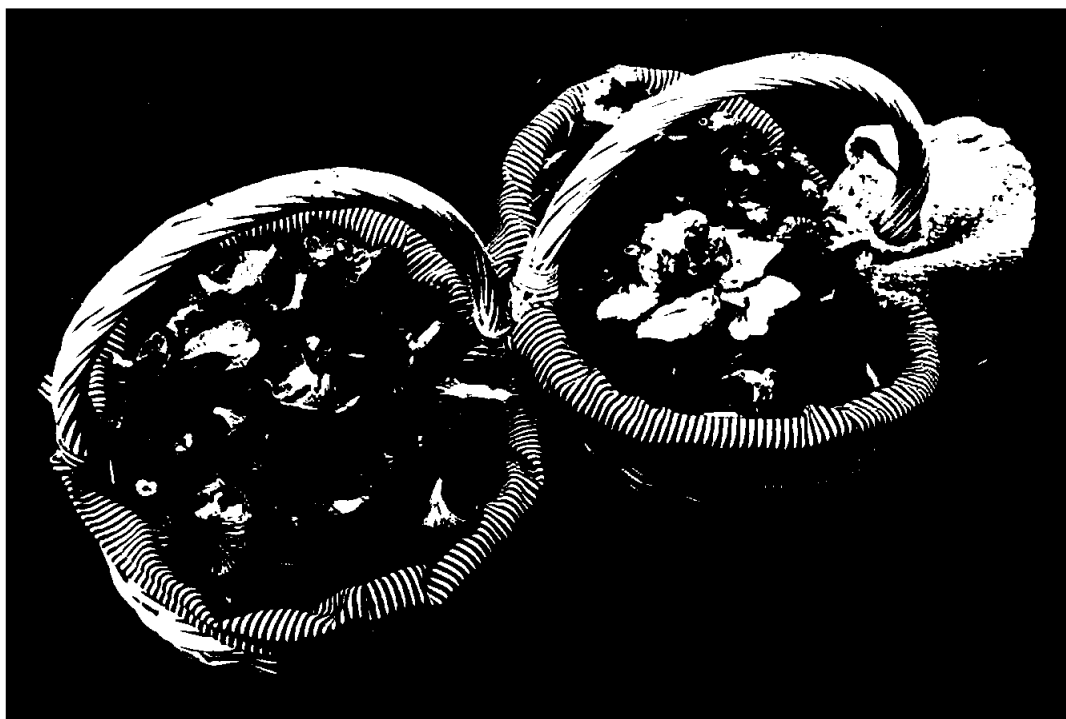
		2021		2020			
	Org.nr.	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Antall	Kostpris	Bokført verdi
Sum sertifikat og obligasjoner (overført fra forrige tabell)			536.884	536.256		480.538	480.781
Aksjer							
Gjensidige Forsikring	995568217	10.500	682	2.247	10.500	682	2.010
Brage Finans	995610760	718.907	10.000	10.554	0	0	0
Verd Boligkreditt	994322427	2.397	2.547	2.547	0	0	0
Sum aksjer			13.229	15.348		682	2.010
Egenkapitalbevis							
Indre Sogn Sparebank	837897912	2.500	320	360	2.500	320	260
Toten Sparebank	937887787	1.700	178	367	1.700	178	243
Sparebanken Øst	937888937	5.000	805	286	5.000	805	257
Jæren Sparebank	937895976	1.800	198	374	1.800	198	288
Hjelmeland Sparebank	937896581	0			4.667	513	499
Kvinesdal Sparebank	937894805	0			9.851	985	936
Næringsbanken	917850984	2.349	82	82	0	0	0
Sum egenkapitalbevis			1.583	1.469		2.999	2.483
Aksje- og pengemarkedsfond							
Pluss Likviditet	971132299	0	0	0	43.664	43.135	43.512
Sum aksje- og pengemarkedsfond			0	0		43.135	43.512
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet			14.812	16.817		46.816	48.005
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet			551.696	553.073		527.354	528.786

Solnedgang ved Isteren.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTE 27: AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT

Org.nr.	Antall	2021			2020				
		Kost- pris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	Antall	Kost- pris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	
Aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat									
SDC AS	2.431	1.110	1.261	0	2.431	1.110	1.327	23	
Eika Boligkreditt	885821252	8.254.877	34.487	34.693	985	8.010.944	33.437	34.287	679
Eika Gruppen	979319568	249.268	8.976	60.447	4.923	249.268	8.976	56.085	4.985
Eiendomskreditt	979391285	12.628	1.350	1.975	68	12.628	1.350	1.975	70
Kredittforeningen for Sparebanker	986918930	690	711	844	0	690	711	844	0
Alvdal Skurlag	910135422	5.216	4.442	6.514	261	5.216	4.442	6.514	261
Rådhuset Vingelen	842611792	25.090	768	25	0	25.090	768	25	0
VN Norge	821083052	814	0	958	0	814	0	1.038	821
LB Samarbeidet	923665617	1.000	100	100	0	1.000	100	100	0
VVB	920889298	0	0	0	0	259	629	629	0
Eika VBB	921859708	1.150	3.954	4.787	0	991	2.959	3.922	0
Bunåva	995183370	500	500	1	0	500	500	1	0
Rørosregionen Næringshage	989618660	200	200	0	0	200	200	0	0
Os Eiendomsutvikling	916785046	300	300	150	0	300	300	150	00
Torvbygget Tynset		1	41	41	0	1	41	41	0
Vekst i Os	915288308	25	25	0	0	25	25	0	0
Tolga 2020	918286748	15	15	0	0	15	15	0	0
Kalvkroken Boligområde	920505392	2	10	0	0	2	10	0	0
Spama	916148690	45	4	69	9	45	4	50	13
Hummelfjell AS		39	39	39	0	49	49	49	0
Sum aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)		57.032	111.904	6.246		55.626	107.037	6.852	

Kantarell-«fangst» i Magnildalen, Tynset. Foto: Prapawadee Changthongkham

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 28: TILKNYTTET SELSKAP

2021	Org.nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt Utbytte	Netto kapitalendring	Resultatandel -kostnad/+inntekt	Utgående balanse
Eiendomsmegleren i Fjellregionen	988591270	100	50 %	400	0	- 986	980
Sum investering i tilkn. selskap					0	- 986	980

2020

Eiendomsmegleren i Fjellregionen	988591270	100	50 %	-	0	1.465	1.966
Sum investering i tilkn. selskap					0	1.465	1.966

NOTE 29: VARIGE DRIFTSMIDLER

	Utstyr og transportmidler	Leierettigheter Elverum/Folldal	Fast eiendom	Tekniske installasjoner	Immaterielle eiendeler	Sum
Kostpris pr. 01.01.2020	8.740	0	24.940	3.244	6.304	43.228
Tilgang	226					226
Avgang til kostpris						0
Utrangert til kostpris	- 828					- 828
Kostpris pr. 31.12.20	8.138	0	24.940	3.244	6.304	42.626
Akkumulerte av- og nedskrivinger pr. 31.12.20	- 7.269	0	- 13.346	- 2.145	- 6.304	- 29.064
Bokført verdi pr. 31.12.20	869	0	11.594	1.099	0	13.562
Kostpris pr. 01.01.21	8.138		24.940	3.244	6.304	42.626
Tilgang	295	3.774		645		4.714
Avgang til kostpris	0					0
Utrangert til kostpris	0				- 6.304	- 6.304
Kostpris pr. 31.12.21	8.433	3.774	24.940	3.889	0	41.036
Akkumulerte av- og nedskrivinger pr. 31.12.21	- 7.549	- 444	- 13.746	- 2.484	0	- 24.223
Bokført verdi pr. 31.12.21	884	3.330	11.194	1.405	0	16.813
Akkumulerte avskrivninger 2020						29.064
Akkumulerte avskrivninger 2021						30.286
Avskrivningstider	3-10 år		10-30 år	10 år	5 år	

NOTER TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 30: ANDRE EIENDELER

Andre eiendeler	2021	2020
Eiendeler ved utsatt skatt	0	0
Opp tjente, ikke mottatte inntekter	0	0
Andre forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader	6.663	7.730
Overtatte eiendeler	300	300
Andre eiendeler	1.599	770
Sum andre eiendeler	8.562	8.800

OVERTATTE EIENDELER

Art	2021	2020
Tomt i Hummelfjell Hyttegrend	300	300
Sum overtatte eiendeler	300	300

For eiendeler som ikke er lett omsettelig for foretaket avhendes disse ved «foretakets prinsipper for avhending».

NOTE 31: INNLÅN FRA KREDITTINSTITUSJONER

	2021	Rente	2020	Rente
Innlån fra kredittinstitusjoner til amortisert kost	6.015	1,13 %	60.163	0,38 %
Sum innlån fra kredittinstitusjoner	6.015		60.163	

Rentesatsen vist som gjennomsnittlig effektiv rente beregnet på avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning. Banken hadde ingen innskudd fra låneformidlere pr. 31.12.21 eller 31.12.20.

Langtjønnå på Hollfjellet.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 32: INNSKUDD FRA KUNDER

	2021	2020
Innskudd fra og gjeld til kunder til amortisert kost	3.740.012	3.633.309
Sum innskudd kunder	3.740.012	3.633.309

Innskudd fordelt på geografiske områder

Kontorkommunene	2.113.733	1.987.172
Øvrige kommuner i Fjellregionen	145.571	159.551
Øvrige	1.480.708	1.486.586
Sum innskudd	3.740.012	3.633.309

Innskuddsfordeling etter kundesektorer

	2021	2020
Lønnstakere m.v.	2.766.561	2.798.196
Offentlig sektor	54.562	0
Finansiell sektor	91.698	0
Næringssektorer	827.191	835.113
Sum innskudd fra kunder	3.740.012	3.633.309

Spesifikasjon av næringssektorene

	2021	2020
Primærnæringer	136.180	129.784
Industri	47.754	86.028
Bygg og anlegg	68.174	57.829
Varehandel	50.305	60.928
Transport og lagring	11.959	8.902
Eiendomsdrift-/omsetning	239.239	260.108
Øvrige næringer	273.580	231.534
Sum innskudd fra kunder	827.191	835.113

Fiske i Hummelfjellet.
Foto: Ivar Egil Aas

NOTE 33: OBLIGASJONSGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi		Rentevilkår
				31.12.21	31.12.20	
Sertifikat- og obligasjonslån						
N00010802127	21.08.17	20.08.21	50.000	0	50.065	3m Nibor + 0,76 bp
N00010868672	14.11.19	11.11.22	50.000	50.092	50.070	3m Nibor + 0,52 bp
N00010873706	07.02.20	07.02.23	38.000	38.072	75.105	3m Nibor + 0,48 bp
N00010877731	25.03.21	24.03.23	75.000	75.056	75,025	3m Nibor + 2,20 bp
N00011033102	25.06.21	25.06.24	75.000	75.020		3m Nibor + 0,44 bp
N00011108938	24.09.21	24.09.25	75.000	75.023		3m Nibor + 0,50 bp
N00011112807	07.10.21	07.10.24	75.000	75.171		3m Nibor + 0,41 bp
N00011162166	29.11.21	04.03.24	75.000	75.078		3m Nibor + 0,34 bp
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer			513.000	463.512	250.265	

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	31.12.21	31.12.20	Rentevilkår
Ansvarlig lånekapital						
N00010789522	28.03.17	28.03.27	40.000	40.014	40.012	3m Nibor + 2,20 bp
Sum ansvarlig lånekapital				40.014	40.012	

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse 31.12.20	Emittert	Forfalt/innløst	Andre endringer	Balanse 31.12.21
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	250.265	300.000	87.000	247	463.512
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer	250.265	300.000	87.000	247	463.512
Ansvarlige lån	40.012	0	0	2	40.014
Sum ansvarlige lån	40.012	0	0	2	40.014

NOTER TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 34: ANNEN GJELD OG PENSJON

	2021	2020	
Annen gjeld			Alle ansatte inngår i en felles innskuddsbasert ordning. Bankens pensjonsordning oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.
Påløpte kostnader	2.072	2.315	
Bankremisser	140	201	
Arbeidsgiveravgift, finansskatt og mva.	0	0	Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppygging i ordningen.
Skattetrekk.	0	0	
Leverandørgjeld	3.150	13.086	
Annen gjeld ellers	7.402	-	
Avsatt til gaver	317	985	
Avsatt til utbytte	-	-	
Sum annen gjeld	13.081	16.587	
	2021	2020	
Pensjonsforpliktelser			
Pensjonskostnad kollektiv ordning	- 1.369	- 1.349	
Kostnader AFP inkl. arbeidsgiveravgift	- 312	- 301	
Verdiregulering innskuddsfond	319	301	
Sum pensjonskostnader	- 1.362	- 1.349	

NOTE 35: FONDSOBLIGASJONSKAPITAL

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Første		Pålydende	Rentevilkår	Bokført verdi	
		tilbakekall.				31.12.21	31.12.20
N00010789530	28.03.17	28.03.22		25.000	3m Nibor + 4,10 %	25.000	25.000
Sum fondsobligasjonskapital						25.000	25.000

Avtalevilkårene for fondsobligasjonene tilfredsstiller kravene i EUs CRR-regelverk, og fondsobligasjonene inngår i bankens kjernekapital for kapitaldekningsformål. Banken har som følge av dette en ensidig rett til å ikke betale tilbake renter eller hovedstol til investorene. Dette medfører at fondsobligasjonene ikke tilfredsstiller vilkårene til finansielle forpliktelser i IAS 32 Finansielle instrumenter – og presenteres derfor i bankens egenkapital. Dette medfører videre at rentene knyttet til fondsobligasjonene ikke presenteres på regnskapslinjen Sum rentekostnader, men som en reduksjon i opptjent egenkapital. Fordelen av skattefradraget for rentene presenteres som en reduksjon av skattekostnaden i resultatregnskapet.

Endringer fondsobligasjonskapital i perioden	Balanse	Emittert	Innløste	Balanse
	31.12.2020			31.12.2021
Fondsobligasjonskapital	25.000	0	0	25.000
Sum endring i fondsobligasjonskapital	25.000	0	0	25.000

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 36: EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Bankens egenkapitalbevis er alle ført i en klasse og utgjør 40 mill. delt på 400.000 egenkapitalbevis pålydende NOK 100. Eierandelskapitalen ble tegnet høsten 2018.

Utbyttepolitikk

Tolga-Os Sparebank har som mål å oppnå økonomiske resultater som gir egenkapitalbeviserne tilfredsstillende og stabil avkastning, i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Bankens overskudd etter skatt vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og sparebankens fond i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital (eierbrøken). Egenkapitalbevisernes andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningsfond. Ved fastsettelse av utbytte vil det bli tatt hensyn til bankens soliditet og forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, behov for kjernekapital og hva som er forenelig med god forretningskikk og eksterne rammebetingelser. Bankens utbyttepolitikk vil være grunnlaget for de vedtak som styret foreslår at generalforsamlingen vedtar.

Eierandelsbrøk	01.01.21	01.01.20
Egenkapitalbevis	40.000	40.000
Overkursfond		
Utjevningsfond	7.784	5.566
Sum eierandelskapital (A)	47.784	45.566
Sparebankens fond	481.108	438.254
Gavefond	0	0
Grunnfondskapital (B)	481.108	438.254
Fond for urealisert gevinst	54.974	53.688
Fond for vurderingsforskjeller	480	1.466
Fondsobligasjon	25.000	25.000
Avsatt utbytte og gaver	0	0
Sum egenkapital	609.346	563.974
Eierandelsbrøk A/(A+B)	9,42 %	9,42 %
Utbytte	2021	2020
Foreslått utbytte pr. egenkapitalbevis (i hele kr)	6	5
Samlet utbytte (i hele 1000 kr)	2.400	2.000

Fornøyde multeplukkere. Tobias Skancke til venstre og Jens Skancke Hilmarsen til høyre.
Foto: Torild Hammer Langen

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

2021

2020

De 20 største egenkapitalbevisere 31.12.2021:

De 20 største egenkapitalbevisere 31.12.2020:

Navn:	Beholdning:	Eierandel:	Navn:	Beholdning:	Eierandel:
Nord-Østerdal Kraftlag SA	40.200	10,05 %	Nord-Østerdal Kraftlag SA	40.200	10,05 %
PJG AS	33.000	8,25 %	PJG AS	33.000	8,25 %
Felix Holding AS	31.600	7,90 %	Felix Holding AS	31.600	7,90 %
Sund og Langen Holding AS	13.500	3,38 %	Sund og Langen Holding AS	13.500	3,38 %
Os kommune	9.600	2,40 %	Os kommune	9.600	2,40 %
Tolga kommune	9.600	2,40 %	Tolga kommune	9.600	2,40 %
Austbø Oddvar	8.400	2,10 %	Austbø Oddvar	8.400	2,10 %
Steen Johan	7.200	1,80 %	Steen Johan	7.200	1,80 %
Os Trekultur AS	6.900	1,73 %	Os Trekultur AS	6.900	1,73 %
Stubsjøen Berit Vangen-Jordet	6.900	1,73 %	Stubsjøen Berit Vangen-Jordet	6.900	1,73 %
Neset Kjell Roar	6.900	1,73 %	Neset Kjell Roar	6.900	1,73 %
Haugen Signy	6.900	1,73 %	Haugen Signy	6.900	1,73 %
Enger Nils Otto	6.900	1,73 %	Enger Nils Otto	6.900	1,73 %
Eide Lars Ivar	6.900	1,73 %	Eide Lars Ivar	6.900	1,73 %
Øian Anne Helga Bjerkeseth	6.600	1,65 %	Øian Anne Helga Bjerkeseth	6.600	1,65 %
Bugelli Davide	6.500	1,63 %	Bugelli Davide	6.500	1,63 %
Eide Ingar	6.500	1,63 %	Eide Ingar	6.500	1,63 %
RørosBanken	6.500	1,63 %	RørosBanken	6.500	1,63 %
Strorstrøm Stein Arne	5.500	1,38 %	Strorstrøm Stein Arne	5.500	1,38 %
Tolgensbakk Ingebjørg M d/bo	5.300	1,33 %	Tolgensbakk Ingebjørg M	5.300	1,33 %
Sum 20 største	231.400	57,85 %	Sum 20 største	231.400	57,85 %
Øvrige egenkapitalbevisere	168.600	42,15 %	Øvrige egenkapitalbevisere	168.600	42,15 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	400.000	100,00 %	Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	400.000	100,00 %
Antall bevis	400.000		Antall bevis	400.000	

Nærstående

egenkapitalbevisere	2021	2020
Banksjef Arne Sund	18.500	18.500
Øk.sjef Ingvild R. Buttingsrud	900	900
PM-leder Esten Inge Hilmarsen	100	100
Sum ledende ansatte inkl. pers. nærst.	6.000	6.000
Styreleder Bjørg Ryen	200	200
Styremedlem BErit V.J. Stubsjøen	6.900	6.900
Styremedlem Per Johan Gjelten	33.900	33.900
Varamedlem Pål Sverre Flatgård	900	900
Sum styret inkl. personlig nærstående	41.900	41.900
Oddvar Austbø	8.400	8.400
Wenche Tangen Brovold	500	500
Anne Berit Nordvang	200	200
Inger Johanne E. Simensen	700	700
JFS Holding AS	1.500	1.500
Ann Birgit Nyås	100	100
Sum gen.forsam. inkl. pers. nærstående	11.400	11.400

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 37: RESULTAT PR. EGENKAPITALBEVIS

	2021	2020
Ordinært resultat etter skatt	44.947	37.033
Renter på fondsobligasjoner ¹	- 1.142	- 1.266
Verdiendring tilknyttet selskap over resultat (til fond for vurd.forskjeller)	986	0
Skatt renter fondsobligasjoner ¹	0	0
Sum andel av resultatet til egenkapitalbeviserne og Sparebankens fond	44.791	35.767
Eierandelsbrøk	9,42 %	9,42 %
Andel av resultatet som er tilordnet bankens egenkapitalbevisere	4.219	3.369
Veid gjennomsnitt av antall utstedte egenkapitalbevis	400	400
Resultat pr. egenkapitalbevis	10,55	8,42

¹ Skatteeffekten av renter på fondsobligasjoner er presentert i skattekostnaden..

Skogene rundt Elverum er ideelle for turer etter sjøve kongen blant matsopper ... steinsoppen.

Foto: Prapawadee Changthongkham

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

NOTE 38: GARANTIER OG FINANSIELLE FORPLIKTELSE

	2021	2020
Betalingsgarantier	12.581	13.256
Kontraktsgarantier	5.608	6.197
Lånegarantier	0	0
Andre garantier	201	323
Sum garantier overfor kunder	18.390	19.776

Garantiansvar (lånegarantier) Eika Boligkreditt

Saksgaranti	7.603	6.301
Tapsgaranti	5.191	6.002
Sum garantier overfor Eika Boligkreditt	12.794	12.303

Sum garantiansvar **31.184** **32.079**

	2021		2020	
Garantier fordelt geografisk				
Kontorkommunene	14.618	46,9 %	15.878	49,5 %
Øvrige kommuner i Fjellregionen	547	1,8 %	669	2,1 %
Landet forøvrig	16.019	51,4 %	15.534	48,4 %
Sum garantier	31.184	100,0 %	32.079	100,0 %

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75% av panteobjektet. Bankens kunder har per 31.12.21 lån for 519 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

- 1. Saksgaranti:** Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er oppad begrenset til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.
- 2. Tapsgaranti:** Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til fall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN – Programme) og tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrukk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN- Programme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2021

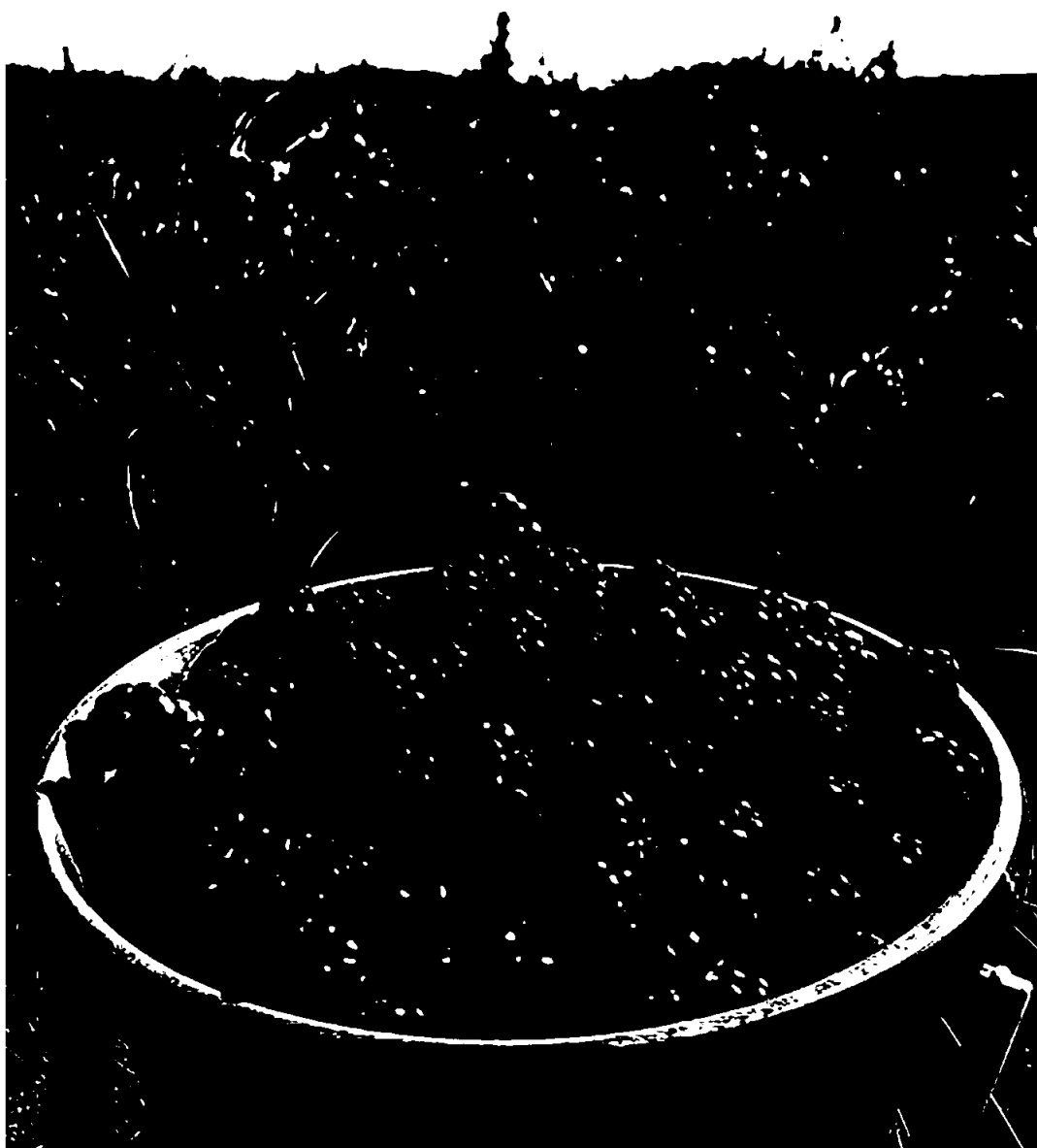
NOTE 39: HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er ingen kjente hendelser etter balansedagen.

NOTE 40: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Tolga-Os Sparebank har ingen transaksjoner med nærstående parter.
Se note 28.

På multetur.
Foto: Per Ivar Moberget

Medlem av
Den norske Revisorforening

NO 928 942 767 MVA
www.revisorkonsult.no

Til generalforsamlingen i Tolga-Os Sparebank

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tolga-Os Sparebanks årsregnskap som består av:

- bankregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende årsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Tolga-Os Sparebank per 31. desember 2021 og av bankens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 2. ledd bokstav b i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært Tolga-Os Sparebank sin revisor fra regnskapsåret 2011.

Hovedkontor Tynset	Parkveien 1, 2500 Tynset	Avdeling Oslo	Østensjøveien 36, 0667 Oslo	Avdeling Røros	Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
	+ 47 909 30 488		+ 47 995 19 560		+ 47 928 39 297
	post@revisorkonsult.no		post@revisorkonsult.no		post@revisorkonsult.no

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov, samt vurderingen av disse utlånene anses som sentrale. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønsmessige parametere. Bruken av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden, og kan også ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket. Vi har fokusert på verdsettelsen av utlån til kunder på grunn av den betydelige andelen utlånene representerer i balansen, samt betydningen av det skjønn ledelsen utøver som del av rutinen ved vurderingen av nedskrivningsbehov.

I henhold til IFRS 9 skal nedskrivningene på utlån bygge på fremoverskuende vurderinger, slik at nedskrivninger reflekterer forventede tap. Etter IFRS 9 skal banken fordele engasjementene i 3 steg ved beregning av forventet tap (ECL) på utlån og garantier som omfattes av nedskrivningsreglene. Ved førstegangs innregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal engasjementene plasseres i steg 1 og det avsettes for 12-måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig skal engasjementene overføres til steg 2 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Hvis kredittrisikoen svekkes ytterligere og engasjementene enten er i mislighold eller det blir foretatt individuell nedskrivning, skal engasjementene overføres til steg 3. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og SMB segmentet, og modellen som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til disse segmentene. Vi har særlig fokusert på:

- Ledelsens prosess for identifisering av utlån som skal overføres til steg 3, og de forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån i steg 3
- De prosesser ledelsen har iverksatt for beregning av nedskrivninger for utlån i steg 1 og 2
- Ledelsens prosess for oppfølging av bankens største engasjementer

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Våre revisjonshandlinger inkluderer forståelse av og testing av den interne kontroll og effektiviteten av de viktigste kontrollene innenfor utlån og prosedyrer for nedskrivning for mulig tap på lån. Vår testing av kontrollene gir oss et grunnlag for avklaring av type, tidspunkt og omfanget av våre øvrige revisjonshandlinger. Vi har skaffet oss en forståelse av bankens kredittpolicy, og evaluert prosessene for identifisering av nedskrivningsbehov i henhold til IFRS 9.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og relevante kontroller rettet mot å sikre:

- beregninger og metode som ble benyttet i modellen
- at modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen

Vår gjennomgang av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Hovedkontor Tynset	Parkveien 1, 2500 Tynset	Avdelling Oslo	Østensjøveien 36, 0667 Oslo	Avdelling Røros	Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
	+ 47 909 30 488		+ 47 995 19 560		+ 47 928 39 297
	post@revisorkonsult.no		post@revisorkonsult.no		post@revisorkonsult.no

Vi har i tillegg kontrollert bankens overholdelse av kredittprosess på et utvalg av kunder med fokus på betjeningsevne og sikkerhet. For et utvalg av misligholdte og tapsutsatte engasjementer har vi kontrollert ledelsens prognose for kontantstrømmer og verddivurdering av sikkerheter. Vi har evaluert konsistensen av de viktigste forutsetningene, herunder i lys av Covid-19 situasjonen, og sammenlignet disse med vår egen forståelse av de aktuelle bransjer og miljøer. Vi har rekalkulert ledelsens beregning for å verifisere nøyaktigheten av regnskapsførte nedskrivninger.

I tillegg har vi på et utvalg av friske engasjementer vurdert om låntakers betjeningsevne og sikkerhet er tilfredsstillende, og at det ikke foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov. Utvalget er basert på oversikt over bankens største engasjementer, bevilgningsprotokoll og risikoklassifiseringssystemet.

Bankens noter 2,3 og 6-11 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av bankens tapsmodell og for hvordan banken estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene og fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder er ansvarlige for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen har til hensikt å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer.

Hovedkontor Tynset	 Parkveien 1, 2500 Tynset	Avdeling Oslo	 Østensjøveien 36, 0667 Oslo	Avdeling Røros	 Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
	 + 47 909 30 488		 + 47 995 19 560		 + 47 928 39 297
	 post@revisorkonsult.no		 post@revisorkonsult.no		 post@revisorkonsult.no

Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen.

I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift.

Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene for å kunne gi uttrykk for en mening om regnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Hovedkontor Tynset	 Parkveien 1, 2500 Tynset	Avdeling Oslo	 Østensjøveien 36, 0667 Oslo	Avdeling Roros	 Tollef Bredals vei 13, 7374 Roros
	 + 47 909 30 488		 + 47 995 19 560		 + 47 928 39 297
	 post@revisorkonsult.no		 post@revisorkonsult.no		 post@revisorkonsult.no

Revisors beretning 2021 for Tolga-Os Sparebank

Side 5 av 5

Uttalelse om andre lovmessige krav

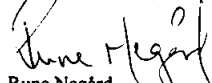
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Tynset 17. mars 2022
Revisorkonsult AS

Rune Negård
Statsautorisert revisor

Hovedkontor
Tynset

- Parkveien 1, 2500 Tynset
- + 47 909 30 488
- post@revisorkonsult.no

Avdeling
Oslo

- Østensjøveien 36, 0667 Oslo
- + 47 995 19 560
- post@revisorkonsult.no

Avdeling
Røros

- Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
- + 47 928 39 297
- post@revisorkonsult.no

TILLITSVALGTE TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Tillitsvalgte pr. 31.12.2021

GENERALFORSAMLINGEN

Innskytervalgte medlemmer

Leder: Kjetil Lorentzen

Marita Henden

Hege Narbuvoll

Varamedlem: Elin P. Rønningen

Varamedlem: Ola Barstad

VALGT AV EGENKAPITALBEVISEIERNE

Oddvar Austbø

Jon Faste Strømmevold

Nestleder: Inger Johanne E. Simensen

Varamedlem: Anne Berit Nordvang

KOMMUNEVALGTE MEDLEMMER OS KOMMUNE

Jon Ola Kroken

Varamedlem:

Live Mestvedthagen Ryen

TOLGA KOMMUNE

Bjørnar Tollan Jordet

Varamedlem:

Ingeborg Kirkbakk

TYNSET KOMMUNE

Tone Hagen

Varamedlem:

Rainer Heilmann

MEDLEMMER VALGT AV DE ANSATTE

Dag Erik Kjendseth

Wenche Tangen Brovold

Hågen Fiskvik

Varamedlemmer:

Kari Mette Johnsgård

Ann Birgit Nyaas

STYRET I TOLGA-OS SPAREBANK

Björg Ryen, leder

Per Johan Gjeltten, nestleder

Egil Eide, styremedlem

Berit V.J. Stubbsjøen, styremedlem

Morten Aakerøien, ansattes representant

Varamedlemmer

Pål Sverre Flatgård

Grete Eggen Taraldsteen, ansattes representant

VALGKOMITÉ

Geir Nymoen, leder

Elin P. Rønningen

Per Ousten

Iren Gjeltten

Ingar Gjeltten, varamedlem

ÅRSRAPPORT TOLGA-OS SPAREBANK 2021

Glåma i Os.
Foto: Ivar Egil Aas

TOLGA
OS SPARE
BANK